

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Tredje vice talmannen meddelade att *Ulrika Karlsson* i Uppsala (M) skulle återta sin plats i riksdagen från och med den 31 maj, varigenom uppdraget som ersättare skulle upphöra för *Gunnar Hedberg* (M).

§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:581

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:581 Regionala skattekontor
av *Ulf Berg* (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 2 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:587

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:587 Åtgärder för svagpresterande skolor
av *Camilla Waltersson Grönvall* (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 23 juni 2015. Skälet till dröjsmålet är redan inplanerade resor och externa engagemang.

Stockholm den 28 maj 2015

Utbildningsdepartementet

Gustav Fridolin

Interpellation 2014/15:588

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:588 Bensinskatten
av Jan Ericson (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 22 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:589

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:589 Regeringens straffbeskattning av unga anställda

av Lars Hjalmered (M)

Interpellationen kommer inte att kunna besvaras inom den föreskrivna tiden.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 28 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Magnus Bengtson

Departementsråd

Interpellation 2014/15:593

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:593 Otryggheten för företagare

av Helena Bouveng (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 12 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:595

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:595 Momsen och de ideella
secondhandbutikerna
av Erik Andersson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 12 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade
engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:596

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:596 Myndighetskritik av regeringens finans-
politik

av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 22 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade
engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:597

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:597 Straffavgiften för obetald trängselskatt

av Erik Andersson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 12 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade
engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:599

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:599 Bensin- och dieselprisets nivå
av Niklas Wykman (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 22 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:602

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:602 Effekter av regeringens näringspolitik
av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 28 maj 2015

Näringsdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

Interpellation 2014/15:603

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:603 EU-skatt på finansiella transaktioner
av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 22 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015

Finansdepartementet

Magdalena Andersson (S)

Enligt uppdrag

Rikard Jermsten

Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:608

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:608 Skatteutjämningen
av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015
Finansdepartementet
Ardalan Shekarabi (S)
Enligt uppdrag
Rikard Jermsten
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:610

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:610 Finansministerns bedömning kring ökat svartarbete i ROT-sektorn
av Carl-Oskar Bohlin (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015
Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Rikard Jermsten
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:612

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:612 Kvinnors företagande inom välfärdssektorn

av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 9 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015
Finansdepartementet
Ardalan Shekarabi (S)
Enligt uppdrag
Rikard Jermsten
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:613

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:613 Höjningen av a-kassans tak

av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras måndagen den 22 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresor och sedan tidigare inbokade engagemang.

Stockholm den 27 maj 2015
Finansdepartementet
Magdalena Andersson (S)
Enligt uppdrag
Rikard Jermsten
Expeditions- och rättschef

Interpellation 2014/15:614

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:614 En effektiv miljöpolitik
av Fredrik Schulte (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 5 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 28 maj 2015
Näringsdepartementet
Mikael Damberg (S)
Enligt uppdrag
Fredrik Ahlén
Expeditionschef

Interpellation 2014/15:633

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:633 Könnssegregeringen i samhället
av Mikael Eskilandersson (SD)

Interpellationen kommer att besvaras den 22 juni 2015.

Skälet till dröjsmålet är redan inbokade engagemang.

Stockholm den 28 maj 2015
Socialdepartementet
Åsa Regnér (S)
Enligt uppdrag
Marianne Jenryd
Expeditionschef

§ 3 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Redogörelse
2014/15:RR5 till finansutskottet

Tredje vice talmannen meddelade att utrikesminister Margot Wallström på grund av sjukdom var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2014/15:583 av Amineh Kakabaveh om kvinnors och barns situation i Palestina.

*Svar på
interpellationer*

§ 5 Svar på interpellation 2014/15:541 om framtiden för svensk handel med sälprodukter

Anf. 1 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Åsa Coenraads har ställt frågan hur jag kommer att agera för att behålla det svenska undantaget för handel med sälprodukter. Hon undrar också vilken regeringens hållning är när det gäller fortsatta möjligheter att saluföra sälprodukter samt hur vi kommer att agera för att stoppa eller förändra förslaget från EU-kommissionen, som hon anser är förödande för svensk säljakt och som starkt kan ifrågasättas ur ett etiskt perspektiv.

Låt mig inleda med att tacka ledamoten för att tillfälle ges att diskutera frågan. Jag tar den på stort allvar. Det är en fråga som handlar om hur vi förvaltar vårt vilt och våra naturresurser. Det är också en fråga som handlar om miljö och etik. Det är korrekt att den svenska sälstammen är i god form och fortsätter att växa. Som en följd av det ökade antalet sälar blir problemen för fisket större. Sälar kan orsaka skada då de tar fisk direkt ur fiskenäten och förstör fiskeredskap. Detta innebär betydande ekonomiska kostnader för det småskaliga svenska yrkesfisket.

Det finns en utbredd opinion inom EU mot att jaga säl och att saluföra sälprodukter på grund av de djurskyddsmässiga riskerna med storskalig kommersiell säljakt. Därför infördes år 2009 ett import- och försäljningsförbud för sälprodukter inom EU. Eftersom Sverige med flera hade jakt som motiverades av att skydda fisket och det inte var förenligt med en hållbar förvaltning av marina resurser att inte ta hand om det skjutna djuret infördes ett undantag. Det gav bland annat Sverige rätten att sälja sälprodukter inom EU. Det fanns ytterligare ett undantag som gällde urfolks säljakt.

År 2011 inledde Kanada och Norge en tvist i WTO mot EU, då man ansåg att det var diskriminerande att EU:s marknad var stängd för deras sälprodukter. Enligt WTO fanns det inte några hinder för att upprätta ett förbud mot att sälja sälprodukter inom EU av moraliska skäl. Däremot var det problematiskt med de undantag som fanns; WTO menade att Sveriges med flera medlemsstaters undantag var diskriminerande ur ett handelsperspektiv.

Regeringen har aktivt verkat för att behålla möjligheten att sälja sälprodukter. Vi anser att en småskalig försäljning av sälprodukter ska vara möjlig med sälprodukter som kommer från en hållbar noga reglerad jakt med djurskyddsmässigt godtagbara metoder på sälpopulationer som har gynnsam bevarandestatus. Att inte ta till vara djuret är inte god viltvård, och det strider mot djuretiska principer och en hållbar användning av marina resurser. Vi har också menat att handeln med sälprodukter är viktig för regional utveckling. Fisket som skyddsjakten skyddar är lokal,

småskalig och kustnära. Jakten är också viktig för miljöinformation och forskning. Jag vill dock framhålla att själva jakten aldrig har varit ifrågasatt, eftersom Sverige självt reglerar jaktfrågor.

Regeringen var tidigt aktiv i processen, och vi är i allra högsta grad aktiva i denna stund på alla plan. Vi har fått stöd i flera instanser, och vi har ett gott samarbete med våra grannländer Finland, Estland och Danmark. Det finns dock ett stort motstånd inom EU mot säljakt, vilket talar emot att vi kommer att få behålla ett undantag. Det vore olyckligt om svenska sälprodukter inte kunde fortsätta säljas inom EU.

Anf. 2 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Jag har frågat landsbygdsministern hur framtiden ser ut för handel med svenska sälprodukter. Jag tackar ministern så mycket för svaret. Det gläder mig att vi har en samsyn i ämnet. Jag har dock ställt tre olika frågor till ministern, och han har inte riktigt svarat på alla mina frågor. Låt oss fördjupa diskussionen lite grann!

Den här frågan är etiskt väldigt laddad och beror i högsta grad på hur frågan ställs och läggs upp internationellt. Jag förstår dessutom att frågan kan bli lite komplicerad i regeringen utifrån att ett av partierna i samarbetsregeringen byggt sin politiska existens på just sälfrågan.

Men nu gäller det inte sälens existens eller för den delen den känsliga frågan om jakten. Min fråga handlar mer om den etiska principen, om huruvida vi på ett så hållbart sätt som möjligt ska kunna ta vara på de sälar som skjuts under en mycket begränsad jakt.

Det alltmer växande beståndet av säl i Östersjön ställer till större och större problem för andra biologiska arter. Det är bestånd som även får bäring för husbehovsfiskarna och yrkesfiskarna, när mängden fisk som kan plockas upp blir allt mindre.

Alla arter behöver förvaltningsplaner. Precis som vi har förvaltningsplaner för ål och lax behöver vi det för säl. Problemet i förvaltningsplanen uppstår kring just sälfrågan. Den svenska jakttraditionen, såväl som den etiska principen, bygger på tillvaratagande av hela djuret.

WTO:s ställningstagande om diskriminering är därför djupt olyckligt. Handeln med sälprodukter kommer att fortsätta, och sälprodukterna kommer att nå den svenska och den europeiska marknaden. Men skinn och kött från våra svenska sälar kommer inte att kunna tas till vara. Det är djupt oetiskt, precis som ministern säger.

Min fråga till ministern handlar om hur man ska agera för att behålla det svenska undantaget. Det här hänt en hel del sedan den här interpellationen skrevs, och frågan är nu vad regeringen kommer att göra framöver för att få till en etisk och hållbar handel med produkter från sälar som skjuts i svenska vatten.

Anf. 3 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! De partier som ingår i regeringen, Socialdemokraterna och Miljöpartiet, är överens i den här frågan. Det finns ingen oenighet om detta.

Vi har totalt sett en stor population av sälar i Sverige, 32 000 gråsälar och 17 000 knobbsälar. Den skydds jakt som det handlar om är väldigt begränsad. Det är inte mer än 350 sälar som skjuts. Men oavsett det är det

förkastligt att slänga bort en skjuten säl, vilket man kan bli tvungen att göra om detta träder i kraft.

Sälarna är väldigt besvärande för fisket och yrkesfisket. En gråsäl äter i snitt fem kilo fisk om dagen. Det blir avsevärda mängder som de tar, och det är hämmande på olika fiskbestånd, inte minst torskbeståndet.

Vi gör väldigt många aktiviteter kring detta. Det är inte så att vi på något sätt har låtit frågan vara. När jag tillträdde som statsråd var det en av de första frågorna som kom på mitt bord. Redan den 1 december besökte jag den finska jordbruksministern i Helsingfors där jag tog upp frågan. Vi jobbar väldigt nära med Finland i de här frågorna. Vi är också väldigt aktiva i rådsarbetet och jobbar mot EU-parlamentet. Vi har haft kontakter med ordförandeskapet i dessa frågor. Det finns ett nära samarbete med både Finland, Danmark och Estland.

Jag vågar påstå att vi gör allt som vi kan. Jag lever på hoppet, men jag är också realist. Jag hoppas verkligen att vi kan slippa detta och kan fortsätta att ha undantaget. Men jag vill ändå säga till ledamoten att det finns ett oerhört stort motstånd om man tar EU som helhet.

Anf. 4 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Tack så mycket för svaret, ministern! Detta är en känslig fråga internationellt. Sverige är ett litet land i Europeiska unionen. Därför är det extra viktigt att använda den svenska rösten både högt och tydligt. Det är viktigt att ministern under sina kontakter med sina europeiska kollegor och även i den kampanj som Sverige nu på något sätt måste föra för att få behålla vårt undantag lyfter fram den svenska jaktens tradition och den princip som den svenska jakten bygger på.

Vi har en lång tradition av jakt i Sverige, mycket längre än i många andra länder. Den traditionen har gett oss en erfarenhet och en kunskap. Den kunskapen behöver vi förmedla på olika sätt. Den kunskapen har också gett oss en jaktetisk princip. Den jaktetiska principen bygger på att man tar vara på det djur man faller i sin helhet. Det skiljer vår jakt från andra länders jakt.

Den svenska säljakten är nu hotad på grund av jakt som sker i andra länder på ett mer oetiskt sätt. Därför är det viktigt att ministern och den svenska regeringen är väldigt tydliga och informativa om hur den svenska jakten går till och hur tillvaratagandet av hela bytesdjuret går till.

Den här frågan kommer att få en större dimension på sikt i form av att den svenska sälstammen nu växer. Har vi inte ett sätt där vi kan ta vara på hela djuret finns en risk att vi får en minskad jakt av säl på den del som vi får skjuta av. Det får konsekvenser för det svenska fisket och miljökonsekvenser för de andra arterna som vi har levande i våra vatten. Detta är djupt olyckligt. Därför är det viktigt att ministern är extremt tydlig.

Jag skulle vilja höra lite om hur ministern kommer att agera framgent för att vara tydlig och vilka samarbeten och planerade kontakter han har med sina ministerkolleger för att komma till rätta med detta.

Anf. 5 ULF BERG (M):

Fru talman! Åsa Coenraads har ställt en väldigt viktig fråga. Jag kan bara instämma i hennes argument. Jag är väldigt tacksam över att också landsbygdsministern verkar var på samma linje. Det är klart att det är helt

oetiskt att inte ta reda på djur i samband med jakt även om det är skyddsjakt om det finns möjlighet att göra det. Precis som kollegan Åsa Coenraads sa är det kanske beroende på att andra länder har misskött sig.

Jag tror att fru talmannen väl känner till hur viktig sälen är. Det lär ha uppstått ett parti beroende på ett virus på sälen där man trodde att sälen dog på grund av klimatet. Frågan om sälen är viktig och kan bli en symbolisk fråga. Det hjälper absolut inte vår sak om man får en debatt om att man tvingas slänga sälen till destruktion. Det är naturligtvis en debatt som jag absolut inte tror blir bra.

Det är därför väldigt bra om vi kan komma till ett resultat. I grund och botten är det positivt att vi har fått en sälstam och att den har nått en sådan numerär att den kan regleras genom jakt. Det är klart att vi måste värna fisket. Det är tuffa tider. Jag tror som polis att det annars kan leda till att människor tillgriper andra sätt som kanske är ute i lagens rämärken därför att de blir desperata.

Det är väldigt bra om vi kan få bra regler som även gynnar fisket och att vi kan ta vara på sälprodukter samtidigt som vi internationellt ska verka för att vi får en vettig förvaltning av sälstammen runt om på vårt klot. Det är olyckligt om vi har regler som på olika sätt medverkar till att vi blir lidande för att någon annan gör fel.

Jag önskar landsbygdsministern lycka till i det viktiga arbetet. Jag hoppas att vi gemensamt kan komma fram till ett bra resultat. Det är inte alltid vi är överens med landsbygdsministern. Men i den här frågan ska vi verkligen backa upp och göra vad vi kan för att den svenska regeringen kommer i mål så att vi får en bra lösning.

Anf. 6 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! I grunden är detta en landsbygdsfråga i den kustnära landsbygden. Det handlar också om jobb och att värna de företag som finns som jobbar med fisket och de människor som har sin utkomst i fisket. Det är nödvändigt att säljakten kan fortsätta men också att man kan ha det undantaget att man kan sälja produkter. Det är helt oetiskt att man inte skulle få göra det.

Samtidigt är Sverige ett litet land. Det är därför vi försöker hitta andra konstellationer tillsammans med de andra länder som är berörda av detta. Jag har noterat att Finland i går fick en ny jordbruksminister. Jag har som jag nämnde tidigare haft kontakt med den förra finska jordbruksministern Petteri Orpo men jag kommer i den här frågan också att ha kontakt med den nya jordbruksministern på finsk sida som tillträdde i går.

Det enda sättet för att kunna klara av den här delen är att vi jobbar ihop. Även min statssekreterare Elisabeth Backteman kommer att ha kontakt med Cecilia Malmströms kanslichef i den här frågan. Jag har själv sökt Cecilia Malmström men inte fått den kontakten. Vi kommer att göra allt vad vi kan som står i vår makt för att lösa problemet. Därom råder ingen tvekan. Vi kommer icke att spara någon kraft för att hitta en lösning.

Jag är optimist, men låt mig ändå säga att man måste vara realist. Vi vet att det finns ett stort motstånd därute mot detta.

Anf. 7 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! WTO har fel i det här fallet. Det svenska undantaget är i grunden fel. Vi har en livskraftig sälstam i Sverige och i andra länder i

norra Europa just nu. Vi skulle i grund och botten inte behöva ha ett undantag i Sverige. Min mening är att man skulle kunna släppa jakten fri med en bredare jakt och att handeln med sälprodukter skulle kunna släppas fri precis som man har för andra arter.

Att WTO har fel beror på att WTO anser detta vara ett undantag. Man skyller på att det skulle vara en diskriminering i handeln. Det är det inte när det fortfarande strömmar in sälprodukter från andra länder som har en mycket mer oetiskt jakt än vad vi har.

Att den svenska sälstammen har blivit så stor som den har blivit beror på den goda förvaltning som vi har haft i Sverige. Vi har aviserat en god och offensiv miljöpolitik från Sverige under många år. Det gäller inte bara föregående regering utan även regeringar före den. Det har gjort att klimatet i Östersjön är mycket bättre. Miljögifterna minskar, och den svenska sälstammen har kunnat växa sig stark. En stark och livskraftig stam gör att det också behövs en förvaltning, och en del av förvaltningen är jakten.

Jag skulle vilja säga till landsbygdsministern: Ge inte upp! Det är viktigt att vara realistisk, men ge inte upp. Fortsätt att arbeta för detta, och vi kommer att ge dig det stöd som du behöver för att kunna fortsätta den svenska säljakten och fortsätta med en god handel av svenska sälprodukter.

Anf. 8 ULF BERG (M):

Fru talman! Jag ska inte förlänga debatten, utan jag tackar både Åsa och landsbygdsministern för en konstruktiv debatt. Jag får väl påminna landsbygdsministern om hur det var att få Ikea till Haparanda. Om det gick så går det nog att lösa den här frågan också.

Anf. 9 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Det är kanske lite mer byråkrati där nere än det var i Haparanda på den tiden.

Jag håller med; det finns många synpunkter man kan ha på WTO:s och kommissionens hållning i frågan. Vi framhåller tydligt att det är djupt oetiskt att inte ta hand om det skjutna djuret. Vi säger också att det är i strid med internationell lag och EU-rätten samt artikel 10 i konventionen om biologisk mångfald. Vi gräver i juridiken och letar efter argument. Det finns en del intressanta öppningar. Jag hoppas att vi ska klara av det här, men jag vill ändå inte ge alltför stora förhoppningar.

Avslutningsvis: Tack för debatten! Och tack för det stöd som både Åsa och Ulf har uttalat här i talarstolen!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 6 Svar på interpellation 2014/15:559 om svenska mjölkproducenters konkurrenskraft

Anf. 10 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Ulf Berg har frågat mig hur jag vill säkra svenska mjölkproducenters konkurrenskraft på kort och lång sikt. Ulf Berg har

vidare frågat mig om det är aktuellt att sänka vissa skatter och avgifter för svenska mjölkproducenter eller om fokus kommer att vara på att sänka djurskyddet och miljökraven samt hur jag avser att utforma de statliga kreditgarantierna.

Jag är övertygad om att mjölken är en framtidssektor i vårt land. Sverige har goda förutsättningar för mjölkproduktion. Vi har gott om mark och vatten, ett stort kunnande och en god djurvälstånd. Konsumtionen av mjölk ökar i världen. Däremot tillhör det villkoren på världsmarknaden att balansen mellan utbud och efterfrågan skiftar, vilket gör priserna rörliga. Det är en utmaning för våra mjölkföretag att hitta strategier för att hantera detta.

Med anledning av det kritiska läget i den svenska mjölksektorn samlade jag under våren aktörer i hela värdekedjan där den gemensamma ambitionen har varit att ta fram en handlingsplan för att utveckla svensk mjölkproduktion. På högnivåmötet den 22 maj beslutade branschen att anta handlingsplanen, som innehåller 87 åtgärdsförslag på kort och lång sikt med syftet att höja lönsamheten i mjölkföretagen. Åtgärderna rör både kostnadsminskningar och ökade intäkter, och de ska vidtas av mjölkföretagarna, andra aktörer inom värdekedjan och staten.

En av åtgärderna i handlingsplanen är statliga kreditgarantier. Precis som Ulf Berg nämner är det en kortsiktig lösning för den svåra situation som de svenska mjölkbönderna befinner sig i. Det kan emellertid spela stor roll för en del av företagen att få lån med statliga kreditgarantier för att komma igenom den värsta krisen. Garantierna kommer att riktas till företag som har ökat sin mjölkproduktion och gjort väsentliga investeringar under senare år samt har överlevnadsförmåga. Jag vill betona att garantierna bör ses i ett sammanhang, det vill säga som en av åtgärderna i planen som även innehåller förslag om statliga insatser inom bland annat rådgivning, utbildning, forskning, förenkling av regelverk samt export. Detta kommer att vara viktiga inspel till det pågående arbetet med den nationella livsmedelsstrategin. Åtgärdsförslagen som är riktade till regeringen kommer att beredas och behandlas på sedvanligt sätt i Regeringskansliet.

När det gäller utformningen av skatter och regelverk är det viktigt att beakta effekterna på företagets konkurrenskraft. Som exempel kan jag nämna att regeringen, med hänsyn till den utsatta konkurrenssituation som det svenska jord- och skogsbruket för närvarande befinner sig i, anser att näringen bör kompenseras för den generella höjning som görs av energiskatten på dieselbränsle. Förslaget, som nyligen har varit på remiss, innebär att den nuvarande befrielsen från koldioxidskatt för dieselbränsle i arbetsmaskiner ökar från 90 öre per liter till 138 öre per liter den 1 januari 2016.

Sverige har sedan länge ett starkt skydd för våra livsmedelsproducerande djur, och det är något vi ska vara stolta över. Det är viktigt att komma ihåg att djurskyddet är en viktig fråga för många konsumenter. Att slå vakt om höga djurskyddskrav kan därför vara en del i att värna om jordbrukarnas konkurrenskraft för djurhållningens bevarande i Sverige. Det är viktigt att regelverket anpassas till förutsättningarna för modern djurhållning utan att man sänker målen för djurvälstånd och miljö. En viktig del i detta är det ständigt pågående arbetet

att utveckla regelverken så att de blir smartare och minskar företagens regelbörda.

Prot. 2014/15:106
29 maj

Avslutningsvis vill jag lyfta fram att regeringen har påbörjat arbetet med att ta fram ett förslag till en nationell livsmedelsstrategi för att öka svensk livsmedelsproduktion. Syftet är att långsiktigt och strategiskt stärka och utveckla den svenska matproduktionen, där mjölken har en central del.

Anf. 11 ULF BERG (M):

Fru talman! Vi kan börja med att vara helt överens om att det är ett bekymmersamt läge för svensk mjölkproduktion. Det beror inte bara på de åtgärder som har vidtagits mot och av Ryssland, utan det har också att göra med att vi har en ökad produktion i världen. Den är större än den ökade konsumtionen.

Jag såg i min mejl i dag, fru talman, att svenskarna fortfarande älskar sin mjölk. Den 1 juni firar vi mjölkens dag. Förmodligen är det en betydligt nyttigare dag är kanelbullens dag, men mjölk och kanelbulle kan med fördel kombineras.

Jag är ganska övertygad om att svenskt jordbruk trots nuvarande svacka är en näring som med rätt politiska åtgärder kommer att växa och ge ökad tillväxt, precis som landsbygdsministern var inne på. Marknaden ser på sikt bra ut. Det blir fler människor som får ett allt bättre välbefinnande, och mycket tyder på att vi kommer att få en ökad efterfrågan på livsmedel. Det är klart att Sverige ska vara en av dem som deltar i denna export.

Nu gäller det dock att se till att vi klarar den här krisen. Det som är positivt med en kris är att man ofta blir kreativ. Jag tycker att det är bra att den handlingsplan som landsbygdsminister hänvisar till har kommit till stånd. Det finns frågor där som man kanske kan fundera över varför man inte har diskuterat tidigare. Det är 20 år sedan vi gick med i EU och fick en helt annan marknad. Svensk mjölkproduktion har utsatts för konkurrens.

Det blev ännu tuffare konkurrens från den 1 april då kvotsystemet avskaffades. Och då är det ännu viktigare med en bra konkurrensförmåga. Det var alliansregeringen väl medveten om. Därför tillsattes Konkurrenskraftsutredningen, vars betänkande anlände nyligen. Jag visar det för kammarens ledamöter. Här tas en hel del matnyttigt upp när det gäller hur man på olika sätt ska kunna se till att vi får en konkurrenskraftig näring.

Landsbygdsministern nämnde dieselskatten. Det är inte något som förbättrar för svenskt jordbruk, tvärtom. Även om man kompenserar jordbruket för skattehöjningen på diesel kommer andra transporter, som inte kan lyfta den skatten, att drabbas på olika sätt. Och det kommer att beröra jordbruket indirekt. I många konkurrentländer ligger den sänkta kostnaden jämfört med Sverige på ca 3 kronor litern. Det är bara att läsa in i utredningen. I den finns det mycket gott att ta till vara.

I mitt nästa inlägg ska jag försöka ställa några frågor till landsbygdsministern. Det är naturligtvis otroligt viktigt att vi kan komma till beslut snabbt. Det hjälper inte att sänka arbetsgivaravgifter och annat som det finns förslag på när bönderna nästan inte kan ta ut någon lön. Vi måste se till att vi får ett sänkt kostnadsläge.

Är regeringen beredd att vidta någon av de här åtgärderna? Det är bara ca 10 av de 87 punkterna i handlingsplanen som berör regeringen. Kommer någonting av det att förverkligas?

Anf. 12 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Jag vill tacka Ulf Berg som har skrivit interpellationen.

Här i Sveriges riksdag har vi diskuterat mjölkkrisen ganska många gånger nu. Tyvärr ser vi att det inte blir bättre. Krisen fortsätter. Faktum är att vi är inne i den tuffaste mjölkkrisen som Sverige någonsin har upplevt.

I dag är det fredag. I dag kommer ytterligare en mjölkbonde att lägga ned sitt mjölkföretag. Och när veckan har tagit slut har sju mjölkbönder diskat mjölktanken för sista gången. *Uppdrag granskning*s mätning här-omveckan var skrämmande. Den visade att nästan varannan mjölkbonde funderar på att sluta. Vi pratar om en katastrof för Sverige och en samhällsekonomiskt stor förlust. Tusentals arbeten kommer att försvinna, och har försvunnit. Det gäller inte endast bonden, utan också många arbeten som finns runt lantbruksföretagen.

Vi som såg *Uppdrag granskning* förstår vilken tragedi det är för dem som har gjort konkurs. De tvingas sälja sina gårdar. Det är gårdar och hem som har förvaltats i generationer.

Fru talman! Det är bra att det har tagits fram 87 förslag på åtgärder. Men min fråga är: Vilka andra politiska förslag och åtgärder har regeringen, utöver den utlovade kreditgarantin, för att underlätta för Sveriges mjölkbönder?

Anf. 13 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag ska börja med att tala om dieselskatten och dieselskattreduktionen. Jag har tittat på vad Alliansen gjorde under sina åtta år. De höjde dieselskatten i flera omgångar och sänkte dieselskattreduktionen i flera omgångar, till 90 öre.

Vi gör det omvända. Vi höjer dieselskattreduktionen till 1,38. Det finns alltså kanske anledning till viss självkritik, från något håll.

Krisen har sin grund i den globala överproduktionen. Under 2013 fick vi en dramatisk höjning av mjölkavräkningspriser. De var som högst, med all-time-high, i februari 2014. Sedan gick luften ur. Det blev en väldigt stor överproduktion. Nya Zeeland ökade sin produktion med över 14 procent. Brasilien ökade med nästan 9 procent. USA ökade. Europa ökade sin produktion med 5,6 procent. Till och med i Sverige ökade vi vår produktion, med 2 procent. Vi fick alltså en överproduktion.

Problemen uppstod i februari 2014. Då kan man fundera på vad den förra regeringen gjorde från februari till oktober.

Sedan kom Rysslandsembargot som toppen på isberget. Alla bedömare säger att det kommer att vända på lång sikt, att priset kommer att gå upp. Det har att göra med att efterfrågan på mejeriprodukter, inte minst mjölk, kommer att öka globalt.

Det svåra läget måste såklart överbryggas. Det krävs lite *Bridge over Troubled Water* just nu, för att överbrygga det här läget. Vi har 4 300 mjölkföretag. De minskar tyvärr med ungefär ett i veckan. Och 800 av de drabbade företagen är i en besvärlig situation. Det är också framför allt dem som kreditgarantierna riktas till. Det är ofta välinvesterade företag, med moderna anläggningar, och det är ofta unga människor som driver dem – välutbildat folk. Det är klart att det är framtidsföretag. Dem måste vi vara rädda om, för att de ska kunna finnas kvar när det vänder.

Mjölkspriset var inte globalt tidigare. Fram till 1995 var det en skyddad marknad. Men problemet är att sedan vi gick med i EU har det öppnats mer och mer och blivit globalt. Och priserna är väldigt volatila. Det innebär att det är svårt för företagen att bygga upp likviditet för att långsiktigt kunna hantera framtida svängningar i pris. Den senaste krisen var 2009. Det är inte länge sedan. Företagen har inte hunnit bygga upp den likviditet som behövs för att hantera detta.

En långsiktig sak som vi tar tag i är en nationell livsmedelsstrategi, vilket man borde ha gjort för länge sedan. Jag vet inte varför alliansregeringen inte gjorde det på de åtta åren.

Vi har Konkurrenskraftsutredningen som utgångspunkt när vi jobbar med nationella livsmedelsstrategin. Jag ska återkomma till många konkreta åtgärder i nästa inlägg.

Anf. 14 ULF BERG (M):

Fru talman! Det är ett nollsummespel för den svenska bonden med tanke på att man höjer återbetalningen på dieselskatten. Eftersom man höjer blir det inte bättre i resultaträkningen för den svenska bonden.

Jag bor i en liten by utanför By. Lite sensationellt är att jag ser åtminstone tre mjölkgårdar från mitt köksfönster. Och jag ser en fjärde åtminstone när de brukar marken, även om jag kanske måste upp på taknocken för att se ladugården. Vi kan kalla bönderna för Mats, Jörgen, Bengt och Johanna.

Hur får de det bättre genom att man inför en handelsgödselskatt? Naturligtvis får de inte det bättre. De kör inte ut handelsgödsel i onödan, eftersom det är otroligt dyrt som det är i dag.

Hur får de sitt jordbruk att fungera bättre av att man inför en kilometerskatt? Skatt på avstånd är ett av de hårdaste slagen mot svensk landsbygd, och det har regeringen nu gett direktiv för att börja arbeta med.

Hur hjälper det Mats, Jörgen, Bengt och Johanna att få ett lönsammare jordbruk när varenda lastbilstransport som ska till bonden kommer att bli dyrare?

Kreditgivningen tycker jag naturligtvis är bra, men det är en akut åtgärd. Jag är ganska säker på att ingen av dem som jag ser från mitt fönster kommer att få del av krediten. Det finns vissa krav. Man ska ha nyinvesterat, och det ska bedömas att man kan överleva. Om myndigheterna inte tror på jordbruket får man heller ingen hjälp med statliga garantier. Så är det åtminstone angivet i de regler som håller på att tas fram.

Lösningen är att sänka kostnaderna för svenskt jordbruk. Det är därför alliansregeringen tillsatte Konkurrenskraftsutredningen, för att visa att vi har ett väldigt högt kostnadsläge. Det sker en enorm rationalisering inom svenskt jordbruk, och oavsett om jag är konventionell eller ekologisk mjölkbonde har jag ett fantastiskt bra jordbruk i klimathänseende.

Vi har goda livsmedel. Undersökningen av LRF Mjolk visar att många anser att det är viktigt att det finns mjölkkor i Sverige, att mjölken är svensk. Det finns, som sagt, en mycket bra marknad.

Vi behöver betande djur för öppna landskap. Det går inte att med röjsåg försöka hålla hagmarker och liknande öppna. I hagmarkerna är den biologiska mångfalden fantastisk tack vare betande djur.

Har vi inga mjölkbönder har vi heller inga kalvar. Därmed finns ingen som köper livkalvar för att producera gott svenskt kött. Hela kedjan hänger ihop.

Jag frågar än en gång: Vilka konkreta åtgärder finns det, mer än att ge ytterligare krediter till svenskt jordbruk? Jag hoppas att jag kan få svar på det.

Anf. 15 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack, landsbygdsministern, för svaret! Det är bra med kreditgarantier, men det är inte lösningen. Det räcker inte, utan det måste till mer. Det ska bli intressant att lyssna på de ytterligare förslag som landsbygdsministern utlovade.

Jag och Kristdemokraterna menar att det är hög tid att slopa beteskravet för kor som går i lösdriftsstallar. Sverige ska ha ambitiösa djurskyddslagar; där är vi helt överens. Vi kristdemokrater vill se till att de också blir ändamålsenliga. Beteskravet kom 1998, och då såg ladugårdarna helt annorlunda ut jämfört med dagens moderna lösdriftsstallar.

Ett annat förslag är att regeringen snarast undersöker möjligheten att införa en betesersättning lik den finska modellen, eller en variant av den. Mjölkbönderna i Sverige har inte tid att vänta. Politiska åtgärder måste vidtas omgående, annars har vi inga mjölkbönder kvar i vårt land.

Min fråga är: Kan landsbygdsministern tänka sig att göra något åt dessa förslag som lagts fram?

Anf. 16 ISAK FROM (S):

Fru talman! Tack, Ulf Berg, för interpellationen! Jag skulle vilja börja mitt inlägg med att tacka landsbygdsministern och regeringen för deras arbete med att föra landsbygdsprogrammet i hamn.

När jag träffat bönder det senaste halvåret eller året har framför allt frågan om landsbygdsprogrammet varit på tapeten. Vad händer egentligen? Får vi ut något gårdsstöd? Hur ska vi klara likviditeten? Är vi med i EU på samma villkor? Varför har vi i Sverige inte fått igenom landsbygdsprogrammet? Mina borgerliga kollegor kanske kan svara på vad det var som gjorde att det program som skulle ha varit igång den 1 januari 2014 lämnades in först i juni 2014, med en mängd oklarheter.

Jag begärde ordet när jag hörde Magnus Oscarsson säga att vi ska slopa beteskravet. Vi socialdemokrater har drivit på livsmedelsstrategin hårt just för att lyfta fram de svenska livsmedlen och den svenska djurhållningen som en viktig konkurrensfaktor. Det gäller mjölk-, kött-, sädesproduktion och så vidare. Är slopandet av beteskravet rätt väg att gå för att få konsumenterna med sig?

Det har genomförts, och genomförs fortfarande, kosläpp runt om i landet, vilket annonseras ordentligt. På Norrmejeriers hemsida finns åtminstone tio gårdar som man uppmanas att besöka för att titta på korna och på så sätt marknadsföra den viktiga, lantliga resurs som jordbruket är. Ska vi då säga att vi håller korna inne, att de inte ska kunna gå ute? Vi tror inte att det är rätt väg att gå. Framför allt tror vi inte att konsumenterna är intresserade av det.

Om landsbygds- och livsmedelsstrategin ska fungera fullt ut måste man också tänka på konsumenterna, ta hand om konsumentmakten. Därför har regeringen aviserat att den kommer att sätta en ny myndighet för

offentlig upphandling så att kommuner och landsting känner att de får stöd när de upphandlar ekologiskt och lokalproducerat. Mjölksprodukterna utgör inte en särskilt stor andel av den totala handeln med livsmedel, men det offentliga kan gå före, ge en tydlig signal och utgöra en viktig grund.

Jag tror att det finns flera olika åtgärder som kan vidtas. Jag besökte en gård i Bjurholm. Bjurholm är fortfarande Sveriges minsta kommun men har enligt uppgift flest jordbruksföretag per invånare. Där har man lyckats med något som man inte lyckats med på många andra håll, nämligen generationsväxling. Snarare är man orolig för att gårdsstödet inte har gjorts om, att tidigare ägare har kvar gårdsstödet och sitter med stora arealer som nya bönder vill komma i åtnjutande av. När man gör en halvtidsöversyn av landsbygdsprogrammet vore det kanske idé att även titta på sådana åtgärder. Det finns i dag lantbruksföretag som vill växa.

Anf. 17 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! När man lyssnar på Ulf Berg hör man det klassiska borgerliga mantrat: Sänk skatten, sänk skatten! Vi har hört det sedan tidigt 1900-tal fram till nu. Det tar aldrig slut. När tågen inte fungerade var svaret: Sänk skatten! När sjukvården inte fungerade var svaret: Sänk skatten! När skolan inte fungerade var svaret: Sänk skatten! När mjölkkrisen nu är på gång är svaret: Sänk skatten!

Svaret, bästa vänner, finns inte alltid där. Det finns så mycket mer. Det är en komplex verksamhet som svenska jordbruksföretag bedriver. Titta på de länder som kanske har betydligt lägre skatt än vi – Danmark, Finland i vissa stycken, Frankrike, även Slovenien. Det är mjölkkrise i stort sett i hela Europa. Svaret finns inte alltid här.

Jag skulle rekommendera att ni läste Konkurrenskraftsutredningens betänkande ordentligt, för den är mycket bra. Den tar upp många viktiga saker som behöver ändras, sådant som kanske inte har med skatter att göra och inte heller alltid med kostnadsläget. Generellt sett har branschen låg lönsamhet, men det finns stora undantag.

Svenskt jordbruk har genomgått en strukturomvandling, men det kanske finns mer att göra. Det kan finnas mycket att göra vad gäller utbildningen och att vi får en tillämpad forskning som fungerar. Det har vi inte i dag.

Sedan vill jag ta upp åtgärderna. Jag nämnde 500 miljoner till kreditgarantier, 48 öre i dieselskattereduktion och 30 miljoner redan i år till metangasstödet. Sedan har vi rådgivningsinsatser tillsammans med mejerisektorn, där vi är beredda att gå upp till 10 miljoner beroende på hur branschen svarar. Vi inför en klövpeng på 150 miljoner som går till mjölkbönderna. Det finns sedan tidigare en kopeng på 800 kronor. Vi tillför 330 miljoner till innovation och utveckling inom svenskt lantbruk. Vi tillför 7 miljoner till Business Sweden för att jobba med exportverksamhet. Business Sweden fick 300 000 i förra veckan för att direkt analysera var vi kan få upp mer export. Vi sätter in en livsmedelsstrategi i Peking med 2,5 miljoner direkt. Vi sätter in 200 miljoner för att stimulera ekologiskt jordbruk. Listan kan göras hur lång som helst.

Sedan tittar vi på ytterligare förslag. Vad gjorde man under de gångna åtta åren?

Magnus Oscarsson tar upp betesersättning. Vem utformade det landsbygdsprogram som nu äntligen har blivit godkänt? Ja, inte var det vi! Varför togs det inte upp där då? Det var ju så slarvigt att vi har fått jobba enormt för att få igenom programmet. Det var helt okomplett. Så hanterar man branschen!

Jag har redan nu satt i gång en grupp som ska jobba med CAP 21, alltså det som ska bli nästa program. Man måste gå igenom detta. Den här branschen är alldeles för viktig för att man ska kunna slarva på det sättet. Den är jätteviktig för svensk livsmedelsproduktion. Det är viktigt för svensk livsmedelsindustri och svensk dryckesindustri att vi har en fungerande primärproduktion och att vi har mjölkproducenter. Då kan man inte slarva på det sättet.

Anf. 18 ULF BERG (M):

Fru talman! Jag har inte pratat om sänkta skatter. Jag har sagt att man inte ska höja skatterna. Det är helt klart att Socialdemokraterna själva erkänner att skatterna är skadliga. Den sänkta skatten på diesel är ett nollsummespel för bonden. Men man förstår att det skadar svenskt jordbruksföretagande, och därför kompenserar man. Men det är ett nollsummespel, för skatten är högre.

Man kompenserar offentlig sektor, kommuner och landsting, när man höjer arbetsgivaravgifterna. Varför kompenserar man kommuner och landsting? Jo, det är för att man vet att skatterna är skadliga när man höjer dem.

Detta tycker jag att vi kan sluta debattera, för det hjälper inte svensk mjölkproduktion. Jag tycker att vi ska hålla oss till fakta.

Varför har den rödgröna regeringen lagt ned Matlandet? Matlandet var väldigt positivt. Vi ser att den svenska livsmedelsexporten ökar. Det har varit ett fantastiskt positivt utfall. Det är en av våra viktigaste näringsgrenar i Sverige. Jag tror att det är den fjärde största när det gäller sysselsättning. Naturligtvis ska vi se till att detta kan fortgå.

I dag har vi ett läge där kommuner och landsting kan handla upp kött som en svensk bonde kan få böter eller fängelse för om han producerar. Jag tycker att det är hög tid att vi funderar på om vi ska sätta regler i den här riksdagen som gör att svenskt jordbruk får det svårare. Jag tror inte att vägen fram är att sänka svensk djurhälsa, men vi kanske ska fundera över om vi verkligen från offentlig sida ska handla upp kött som har producerats på ett sätt som skulle kunna ge en svensk bonde böter eller fängelse.

Anf. 19 ISAK FROM (S):

Fru talman! Det lät nästan som en höjning av Ulf Bergs tonläge. Jag tackar ändå för det tydliga beskedet från Moderaterna om att sänkt djurhälsa inte är aktuellt och inget som Moderaterna kommer att driva. Det känns som att Kristdemokraterna och Magnus Oscarsson står tämligen ensamma i detta just nu, och det gläder mig mycket.

Ulf Berg nämnde Matlandet. Matlandet lanserades som den stora räddningsplankan för både livsmedelsproduktionen och hela landsbygden. Det lät väldigt bra när det lanserades, men det var betydligt mindre än man hade gjort utfästelser om. Nu gör regeringen omtag i de här frågorna på flera olika sätt.

Vi ska också nämna att samtidigt som man drev Matlandet Sverige minskade man stödet till Business Sweden för att just lyfta fram Sverige som besöksland, matland och gourmetland. Där gick politiken tvärtemot sig själv.

Det finns anledning att ta helhetsgrepp på flera olika områden. Jag tycker att landsbygdsminister Sven-Erik Bucht har aviserat att det vidtas åtgärder. Det har jobbat hårt, inte minst med att få igenom det landsbygdsprogram som skulle ha varit i funktion för så länge sedan. Nu är det äntligen i hamn. För min del av landet gläds jag särskilt åt att de planer för bredband som är aviserade nu äntligen kan förverkligas, vilket också är jätteviktigt för landsbygdsföretagen, för att man ska kunna ha fungerande digitala kommunikationer i hela landet.

Anf. 20 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Vi måste givetvis stötta och underlätta så att offentlig upphandling kan köpa högkvalitativa livsmedel. Det är jätteviktigt. Därför införs den nya myndigheten, som ska vara ett stöd. Men vi ska komma ihåg att offentlig upphandling svarar för ungefär 4 procent av livsmedlen i vårt land. 96 procent står alla vi andra för.

Hur vi betar oss när vi går och handlar på Coop, Ica, Hemköp eller vart vi nu går avgör i mycket också hur våra lantbruk och mjölkproducenter kommer att påverkas. I de stora konsumentundersökningarna säger över 90 procent av svenska folket att man vill köpa svenska mejeriprodukter, men man hittar dem inte för att de inte är märkta. Här har mejerisektorn en hemläxa att göra.

Det är inte alltid nånannanismen, utan nu är det tillsammans som gäller. Därför har vi tagit fram de 87 punkterna. Det är saker vi ska göra tillsammans. Det är olika saker vi har att hantera.

Från regeringen vill vi se en ökad mjölkproduktion. Jag tror på svensk mjölkproduktion, och därför har jag också tagit initiativ till högnivågruppen. Det är verkstad nu, och det kommer mer verkstad. Jag lovar er det. Håll i hattarna, det kommer att hända saker!

Den nationella livsmedelsstrategin är ett oerhört viktigt instrument. Den tar ett helhetsgrepp om vår livsmedelsproduktion från mjölkbonden ända upp till akademien – hela värdekedjan. Det handlar om livsmedelsindustrin, både den stora och den lilla, om handeln, om innovationer och också om export. Jag tror på svenskt produktionsjordbruk, till skillnad från andra.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 7 Svar på interpellation 2014/15:586 om kustnära företag

Anf. 21 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Åsa Coenraads har frågat närings- och innovationsministern om vad han avser att göra för att hjälpa de småskaliga kustfiskarna att växa som företagare samt hur länge ministern tänker låta frågan om förenklingar inom säljakten ligga och skvalpa på Näringsdepartementet innan han gör något för att underlätta för landets

hårt provade yrkesfiskare. Arbetet är så fördelat inom regeringen att det är jag som svarar på frågan.

Jag är medveten om de skador som sälen kan skapa för företag. Därför har regeringen nu vidtagit flera åtgärder för att underlätta för yrkesfiskare för att hjälpa de småskaliga kustfiskarna att växa som företagare.

Förslaget till havs- och fiskeriprogram innehåller bland annat åtgärder som möjliggör stöd till fiskare som vill vidareförädla sin fiskfångst och höja kvalitet och mervärde på det. Även möjlighet till diversifiering inom fisket ingår i förslaget, vilket också ökar möjligheterna för småskaliga fiskare att växa som företagare. I budgeten för 2013 avsattes 38 miljoner kronor för redskapsutveckling under åren 2014–2017 i syfte att underlätta de krav som följer av den gemensamma fiskeripolitiken samt konkreta projekt för att fortsätta utveckla fiskeredskap. Här ingår sälsäkra fiskeredskap.

Både Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten samverkar kring frågan. Naturvårdsverket fick i 2014 års regleringsbrev i uppdrag att genomföra en översyn av provtagningskraven för fällda sälar samt ersättningsnivåerna för inskickade prover i syfte att underlätta hanteringen. Naturvårdsverket har i och med beslutet om skydds jakt på gråsäl samt knobbsäl för 2015 infört lättnader vad gäller provtagningskrav på säl men även lättnader på ett flertal andra områden för att underlätta jakten på säl. Exempelvis är det numera möjligt att skydds jaga säl från båt.

Vad gäller Naturvårdsverkets förslag till införande av licensjakt på säl avvaktar regeringen den pågående förhandlingen kring Sveriges rätt att sälja sälprodukter inom EU. Regeringen vill att småskalig försäljning av sälprodukter utan vinstintresse ska vara möjlig. Regeringen anser att det inte är förenligt med en hållbar förvaltning av marina resurser om det skjutna djuret inte tas om hand. Sverige har aktivt verkat för att behålla möjligheten att sälja sälprodukter. Vi har framhållit att en småskalig försäljning av sälprodukter ska vara möjlig med sälprodukter som kommer från en hållbar och noga reglerad jakt med djurskyddsmässigt godtagbara metoder på sälpopulationer som har gynnsam bevarandestatus. Att inte ta till vara djuret är inte god viltvård, och det strider mot djuretiska principer och en hållbar användning av marina resurser. Vi har också menat att handel med sälprodukter är viktig för regional utveckling. Fisket som skydds jakt skyddar är lokalt, småskaligt och kustnära.

Anf. 22 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Vem trodde att vi skulle ha två säldebatter på samma dag i den här kammaren? Det var nog inte många.

Jag har ställt den här interpellationen till näringsministern och inte till landsbygdsministern, för det är en utpräglad näringsfråga. Jag tycker att det är tråkigt att näringsministern inte är här och vill debattera just småskaliga företag, kustnära företag, och hur de påverkar landsbygdsutvecklingen. Men det är ändå glädjande att landsbygdsministern är här och tar frågan på allvar. Jag är också tacksam för landsbygdsministerns svar, som är i en positiv anda.

Det finns fler företag vid våra kuster än fiskeföretag, även om fisket ofta är grunden eller basen i den utveckling som sker vid våra kuster. Mitt hemlän Västmanland har kanske inte jättemycket kust. Vi har småskaliga fiskare runt Mälaren och Hjälmaren, och de har utmaningar i sitt

företagande som också har bäring på näringsutvecklingen vid kusten. Men deras problem är inte sälen i det här fallet, än så länge i alla fall. Jag hoppas att våra fiskare i Mälaren inte kommer att få problem med just sälen på sikt.

Det är skillnad mellan insjöfisket och kustfisket. Min interpellation handlade primärt om kustfisket. Kustfisket har, förutom de krångliga reglerna och de tuffa villkoren, ytterligare svårigheter med just bristen på en vettig sälförvaltning.

Den här debatten kommer att tangera den debatt som jag och landsbygdsministern hade tidigare i dag, på morgonen, om just handel med sälprodukter, som ministern var inne på. Här är vi väldigt överens med regeringen om att vi måste få till ett undantag så att vi får fortsätta med handel med sälprodukter inom EU.

Ministern menar att regeringen måste avvakta det beslut i kommissionen som förhoppningsvis ska komma om att vi ska få behålla det svenska undantaget för handel med sälprodukter. Jag tycker att detta är tråkigt, för min interpellation baserar sig på just förvaltningsplanerna, och förvaltningsplaner behöver faktiskt inte vänta, utan förvaltningsplanerna kan man införa ganska direkt.

Finns det ett problem i regeringen med att man inte riktigt är överens när det gäller hur förvaltningsplanen för den svenska sälstammen kommer att se ut? Är inte utredningen om licensjakt klar och ligger på Näringsdepartementets bord, redo att implementeras i den svenska lagstiftningen? När kommer vi att se en vettig förvaltningsplan för säl som inte är beroende av handeln med sälprodukter?

Anf. 23 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Anledningen till att inte statsrådet Damberg svarar på frågan är att fiskerifrågor och fiskenäringen ligger i min portfölj. Vi har dessutom lagt ned det gamla Landsbygdsdepartementet. De här gröna näringarna och fiskarna är inte vid sidan av som något särintresse. Nu är de inne i finrummet på Näringsdepartementet tillsammans med alla andra näringar. Vi kraftsamlar även för de näringarna.

När det gäller frågan om att avvakta med licensjakt säger jag: Jo, det är taktiskt att vi gör det. Det har att göra med de förhandlingar som pågår om det här undantaget. Jag vill inte ha på mitt ansvar att ta den risken. Vi har ändå en möjlighet att få behålla undantaget. Då har vi gjort bedömningen att i alla fall inte i det här läget förändra när det gäller jakten. Om vi får behålla undantaget kan vi se över de sakerna. Det handlar alltså mycket om de här skälen. Vi vill absolut behålla undantaget, så att vi kan sälja sälprodukter. Vi vill inte ta någon risk nu med tanke på det lilla halmstrå som ändå finns när det gäller att vi skulle kunna få behålla detta.

Anf. 24 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Vi har en kontrollerad och övervakad förvaltning av älg och rådjur. Men samma sak gäller inte för just sälen. Det är tragiskt. Vi ser en utveckling i hela Östersjön när det gäller vikare, knobbsäl och gråsäl. Gråsälen har dessutom den starkaste ökningen av sin population som vi någonsin har kunnat mäta i Östersjön. Det här är tecken på att sälstammen över tid kommer att växa ännu snabbare.

Med den växande sälstammen följer fler skador på garn, nät, fällor och ryssjor. Det drabbar husbehovsfisket såväl som yrkesfisket, och båda två är viktiga för det kustnära företagande vi har. Förutom skadorna på redskapen påverkar den växande sälstammen andra arter och bestånd i Östersjön. Både laxen och ålen är hotade arter i vårt land. Detta påverkar fler näringar än just yrkesfisket. Bristen på sälförvaltning är ett hot mot besöksnäringen, matindustrin och turismen i vårt land. Det i sin tur kommer att påverka jobben i Sverige.

Intresset av att jaga säl är relativt lågt – det vet både ministern och jag. Men det finns många olika anledningar till det. En av anledningarna är de krångliga regler vi har kring just säljakten. Dessa regler kan vi göra någonting åt. Till och med Naturvårdsverket har ändrat inställning till just säljakten och tycker att det behöver skjutas av mer säl för att det ska bli en vettig förvaltning i Sverige.

Regeringen kan inte sitta och vänta på att EU-kommissionen ska godkänna ett svenskt undantag för handel med sälprodukter. Precis som ministern sa i sin tidigare debatt är han orolig, och han ser realistiskt på att det kanske inte blir ett svenskt undantag för handel med sälprodukter. Då är det viktigt att ministern och regeringen agerar.

Vi måste få till en vettig förvaltningsplan för säl här och nu, som skapar förutsättningar och långsiktighet för våra företagare runt om i Sverige. Våra företagare måste kunna utveckla sina företag och våga nyanställa människor. Det är så vi skapar fler jobb i Sverige, och det är så vi får en levande landsbygd.

Anf. 25 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag delar uppfattningen att vi har en väldigt stark sälstam. Den ökar och ställer till det väldigt mycket för fiskarna, inte minst när det gäller redskap som förfars men också fångster som tas.

Det som Naturvårdsverket gjorde var att i december 2013 lämna över förslaget kring licensjakt till dåvarande regeringen. Men det har aldrig gjorts någonting, och man gjorde nog bedömningen att just nu ska vi inte röra i det eftersom processen pågår. Det finns egentligen ingen oenighet där för att få detta på plats. Jag tror att vi får återkomma i frågan.

Det viktiga är nu att vi får behålla det här undantaget. Jag tror att vi alla är överens om det. Vägen dit ska man göra så riskfri som möjligt. Jag vill inte höja risken för att vi skulle misslyckas med det.

När det sedan gäller fiskenäringen och de här företagen har vi en gemensam fiskepolitik i EU. Den fiskepolitiken är bra på många sätt, inte minst genom att man har börjat jobba med förvaltningsplaner. Den första förvaltningsplanen som nu kommer på plats gäller Östersjön, och kring den har ministerrådet kommit överens. Nu pågår förhandlingar med parlamentet och kommissionären för att få den på plats. Den ger möjlighet till ett långsiktigt hållbart fiske. Även andra förvaltningsplaner kommer att komma som berör Sverige. Den här var den första, och det kommer att komma fler runt om i de vatten som berörs inom unionen.

Vi har också havs- och fiskeriprogrammet, som innehåller ett par miljarder som är till för att underlätta och skapa förutsättningar för fiske, både det mer storskaliga och det småskaliga kustnära fisket. Vi har kanske inte så mycket storskaligt fiske i vårt land, men framför allt måste det

småskaliga fisket få utrymme att jobba med andra saker än fiske för att kunna få en vettig lönsamhet över tid. Där finns det möjligheter.

Anf. 26 ÅSA COENRAADS (M):

Fru talman! Politik handlar om helhet. När man ska prata om helhet är det viktigt att prata näringspolitik. Näringspolitiken är ju det som gör att våra företag kan växa, anställa, betala ut löner och betala in skatt till staten så att vi kan göra bra saker för våra medborgare.

Politiken hänger ihop. Det går inte att bryta ut en del från en annan. Det går inte heller att missgynna en del i förhållande till en annan. Då fungerar inte helheten, och då fungerar heller inte den biologiska mångfalden.

Det är i grund och botten det som säljakten och handeln med sälprodukter handlar om. Det handlar om förvaltning och biologisk mångfald. Det handlar om en helhet för våra yrkesfiskare, våra husbehovsfiskare, för turismnäringen och för besöksnäringen i Sverige, som glädjande nog växer. Bristen på en förvaltningsplan för säl riskerar dock att föröda den svenska besöksnäringen, och det är därför den här frågan är en näringsfråga som är en del av helheten för politiken.

Jag hoppas verkligen att landsbygdsministern går hem till regeringen och pratar med sina parti- och regeringskollegor om vikten av att ha en bra förvaltningsplan för säl på samma sätt som ministern har berättat att han har goda avsikter att förlänga det svenska undantaget för handeln med sälprodukter.

Allting hänger ihop. Ska vi ha en vettig kustpolitik, fiskepolitik, miljöpolitik och besöksnäringspolitik måste den här frågan lösas, och den måste lösas snart. Det finns inte tid för ministern att avvakta utredningar och långdragna EU-beslut. Vi måste agera *nu!* Det här är bråttom!

Anf. 27 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag är helt överens med interpellanten om att det ska finnas ett undantag för att få sälja sälprodukter. Sedan finns det olika vägar att gå.

Politik handlar om helhet. Jo, jag håller med om det. Man måste göra rätt saker, men Åsa Coenraads, ibland måste man göra rätt saker vid rätt tidpunkt. Det har jag lärt mig under mitt värv som politiker. Det är inte alltid man ska rusa ut och göra saker som kan fördärva det man egentligen vill.

Ett gammalt kommunalråd lärde mig att det bästa som finns när man tänker göra något är att sitta ett tag på händerna, för det kan bli fel om man rusar för fort.

Alltså: rätt sak vid rätt tidpunkt. Tack för en bra debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2014/15:590 om prioritering av utvecklingsstrategier

Anf. 28 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):
Fru talman! Helena Lindahl har frågat mig:

- vad jag avser att göra för att säkerställa att medel för landsbygdsutveckling finns i hela landet
- om jag avser att motverka den fördelning av medel för lokalt ledd utveckling som Statens jordbruksverk har beslutat om
- om jag avser att vidta några åtgärder för att komma tillrätta med hur Statens jordbruksverk har agerat
- vad jag avser att göra för att säkerställa att projekt för landsbygdsutveckling kan genomföras i de områden som inte blivit prioriterade av Statens jordbruksverk.

De frågor som Helena Lindahl ställer uppkommer eftersom Statens jordbruksverk i april beslutade att prioritera 48 av de 53 förslag till lokala utvecklingsstrategier som inkommit till verket. Fem områden blev alltså inte prioriterade i det fortsatta arbetet.

Först och främst vill jag betona att jag förstår att det är ett tråkigt besked för de fem områden som inte har prioriterats. Mycket arbete har lagts ned på de lokala utvecklingsstrategierna och att hitta det sätt man bedömer att området bäst skulle utvecklas på.

Regeringen har uppdragit till Statens jordbruksverk att ansvara för urvalsprocessen och prioritera strategier som i hög grad bidrar till att uppfylla målen i de berörda EU-programmen och som bedöms ha en tillräcklig administrativ kapacitet. Att göra ett urval och bestämma hur förslagen till strategier ska bedömas har varit Statens jordbruksverks ansvar, och jag har förtroende för hur de har skött sitt uppdrag.

Jag vill även påminna om att det uppdrag som ligger till grund för Statens jordbruksverks arbete med urval av strategier beslutades av den förra regeringen, där landsbygdsministern kom från Helena Lindahls eget parti. Jag ställer mig därför lite frågande till interpellantens frågor.

För att återvända till sakfrågan och hur landsbygdsutveckling ska vara möjlig i alla delar av landet är det viktigt att komma ihåg att arbetet med lokalt ledd utveckling är en av de politiska insatser som riktar sig till landsbygden. Även om det är mycket pengar som går till arbetet med lokalt ledd utveckling är det en liten del av de EU-finansierade program och den nationella politik som syftar till att skapa förutsättningar för att kvinnor och män ska kunna bo och jobba i hela landet. Nu tror jag att det är viktigt att se vilka andra medel som finns för landsbygdsutveckling på den lokala nivån.

För att lyfta fram några andra finansieringsmöjligheter vill jag peka på landsbygdsprogrammet, där budgeten på 36 miljarder helt syftar till att utveckla den svenska landsbygden inom ett flertal områden. Även utanför de medel som är knutna till lokalt ledd utveckling finns det mycket pengar som kan användas för lokalt utvecklingsarbete. Jag tänker exempelvis på stöd till lokal serviceutveckling, till projekt inom exempelvis turism, idrotts- och fritidsanläggningar och utveckling av småskalig infrastruktur.

Det finns också goda möjligheter att arbeta med bland annat miljöinsatser, konkurrenskraft och företagande. Satsningarna inom landsbygdsprogrammet samverkar också med andra nationella satsningar och sådant som görs inom exempelvis den regionala tillväxtpolitiken.

Det är min förhoppning och övertygelse att även de områden som inte prioriterats i arbetet med lokalt ledd utveckling ska hitta andra sätt att fortsätta sitt utvecklingsarbete på. Från regeringens sida arbetar vi med att skapa förutsättningar för tillväxt och jobb i hela landet, både inom ramen för landsbygdspolitiken och inom andra politikområden.

Anf. 29 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman, alla som lyssnar och statsrådet! Först och främst vill jag tacka ministern för svaret. Jag kan konstatera att ministern ger följande besked i dag, nämligen att ministern inte har för avsikt att agera för att hela landet ska få tillgång till de pengar som finns inom området för lokalt ledd utveckling – det som också kallas Leader.

Ministern ger i dag inga besked om några speciella åtgärder som kommer att vidtas för att på något sätt kompensera de områden som nu blir utan utvecklingsmedel i form av Leader. Jag kan bara beklaga de svar som regeringen ger till de områden som nu inte har möjlighet att använda Leadermedel för att utveckla sina bygder. Leader, lokalt ledd utveckling som det numera kallas, är ett väl beprövat arbetssätt där tanken är att utveckling av landsbygd ska ha ett underifrånperspektiv. Organisationer, byalag och föreningar tar tillsammans fram idéer för sina projekt och deltar sedan i medfinansieringen genom att bidra med arbetade timmar.

Engagemanget hos människor, idéer och drivkrafter, är något som behöver tas till vara – inte tvärtom. Med den prioritering som Jordbruksverket gör, och det besked som ministern ger i dag, verkar det nästan som att man ställer sig likgiltig inför det faktum att det offentliga väljer att dra undan mattan för de fem områdena i Sverige. Det kan jag bara beklaga.

Ministern påpekar även att det var den förra regeringen som fattade beslut om uppdraget till Jordbruksverket. Det är helt korrekt. Den förra alliansregeringen uppdrog i ett regeringsbeslut den 27 februari 2014 till Jordbruksverket att vidta förberedande åtgärder för att kunna hantera det nuvarande stödet till den här strukturfondsperioden, det vill säga stöd till lokalt ledd utveckling. Här ingick även att Jordbruksverket skulle titta på olika urvalskriterier. Det var ett första steg.

Egentligen är det inte så konstigt. Fem år efter en strukturfondsperiod är det naturligt att utvärdera hur det har gått, vad som var bra, vad som var mindre bra och om något kan förändras till nästa gång. Men att följa själva urvalsprocessen, inklusive uppföljning av regeringsbeslutet, övergick till nuvarande regering i och med valet. Det betyder att statsrådet Bucht och hans stab hade uppdraget redan från första dagen att vidta åtgärder om resultatet inte blev det önskade. Sådana åtgärder har den nya regeringen inte vidtagit – tyvärr.

Det förvånar mig att ministern inte kommenterar de utvärderingar och åsikter som faktiskt har framkommit om hur processen har fungerat. Missnöjet från organisationerna i urvalskommittén har varit stort. De åsikterna måste självklart tas på allvar. Inte minst hoppas jag att ministern tänker på detta inför det framtida arbetet.

Givetvis kan vi stå här i talarstolen och tala om vems fel det var. Men när vi båda kan enas om att ett oönskat läge har uppstått måste vi se på vad som kan göras framöver för att se till att det kan bedrivas en aktiv landsbygdsutveckling i hela landet.

De som tittar, lyssnar eller efteråt läser vad vi har sagt, och de människor som är engagerade i Leaderprojektet, vill utveckla sina bygder – och de är oroliga. De funderar över vad de kan göra. Hur kan dessa områden arbeta med landsbygdsutveckling och liknande projekt i framtiden?

Anf. 30 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Denna fråga är viktig för många människor. På Jordbruksverkets hemsida framgår att lokalt ledd utveckling genom Leadermetoden innebär att kunna engagera sig i utveckling av sin bygd och få stöd för sina utvecklingsprojekt. Tanken är att lokal utveckling genomförs mest effektivt av dem som bor och verkar i ett område.

Genom att det beslut som har fattats tyvärr inte prioriterar fem Leaderområden kommer 437 000 invånare att drabbas. Massor av människor kommer inte att få chansen att utveckla sina idéer för de områden där de bor. Flera av kommunerna är glesbygdskommuner med svag tillväxt, och de behöver verkligen allt stöd de kan få för sina invånare.

Fru talman! Varför har det blivit så? Jo, därför att Jordbruksverket har beslutat sig för att ändra kriterierna för hur ett Leaderområde ska se ut.

Är det regeringens politik att utesluta människor från landsbygdsutveckling i dessa områden? Visste landsbygdsministern om att kriterierna skulle ändras? Vem bär ansvaret?

Anf. 31 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag förstår den besvikelse som finns i de fem områden som inte har blivit prioriterade. Det var många ansökningar som lämnades in. En grupp har tittat på dem och rangordnat dem. Sedan har de hanterats av Jordbruksverket, som är en myndighet.

Jag tänker inte som statsråd gå in och styra en myndighet. Det har jag inte gjort i det här fallet, och det tänker jag inte göra. Jag vet att både Magnus Oscarsson och Helena Lindahl mycket snabbt skulle trycka på knappen till konstitutionsutskottet om jag gjorde så.

När nu denna fördelning har gjorts har de pengarna förbrukats på de 48 Leaderområden som har fått ett positivt beslut. Pengarna för det särskilda anslaget är i princip förbrukade. Men precis som jag nämnde i mitt svar finns andra pengar, inte minst inom landsbygdsprogrammet. Det finns också pengar inom strukturfondsprogrammet. Loppet är inte kört. Men jag förstår frustrationen i de fem områden som inte fick igenom sina ansökningar. Som jag förstår det finns det ett kriterium som inte har uppfyllts, inte minst i fråga om administrativ kapacitet där det tydligen har funnits brister.

Sedan var det frågan om Leaderprojektet som pågick under tiden 2006–2013. Det är ännu inte slutrapporterat, och det är därför lite för tidigt att dra några slutsatser om urvalskriterier. Jag vet att det fanns bra och lysande projekt som genomfördes under det förra programmet. Sedan fanns det mindre lysande projekt.

Så är det. Allt i vår värld är till syvende och sist en fråga om prioriteringar.

Anf. 32 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Förra strukturfondsperioden fick hela Landsbygdsverige ta del av Leaderpengarna. I dag är det fem områden i Sverige som blir utan. Det handlar inte om bara ett år, utan det är fråga om fem år. Om administrationen inte går så fort kan det till och med bli lite längre.

Det är alltså under jättelång tid som fem områden i Sverige i princip kommer att vara vita fläckar när det gäller Leader.

Landsbygdsministern hänvisar till att man kan söka andra typer av projekt från landsbygdsprogrammet, länsstyrelsen eller strukturfondsprogrammen. Ja, det kan man göra. Men det är inte samma sak. Det som skiljer Leader från många andra projekt är att de projekten är större. Där finns inte det här underifrånperspektivet där den lilla föreningen kan gå in med en idé, kanske söka en liten slant och själv bidra till förverkligandet.

Det är klart att det här bidrar till mycket mer än bara en eventuell fysisk byggnad. Det handlar också om att tillsammans skapa en gemensam framtid för byn. Jag tror att landsbygdsministern förstår det. Landsbygdsministern kommer också från norra Sverige och från ett mindre samhälle, så jag tror att han vet vad jag pratar om.

Det är en utopi att tro att lokal utveckling ska se i tillräcklig omfattning utan just Leaderområden. Som jag sa har Leadermetoden ett underifrånperspektiv. Den utgår alltså från lokala förutsättningar och lokala behov. Andra program bygger på större regionala eller i vissa fall nationella planer och prioriteringar. Där står de små och lokalt viktiga frågorna inte så högt på listan. Det, landsbygdsministern, är den stora skillnaden, och det är därför det här kommer att bli ett jättestort problem.

Min förhoppning – och jag hoppas att landsbygdsministern lyssnar på mig nu, för det jag vill säga är viktigt – är att den här debatten kan leda till att vi hittar någon form av positiv lösning. Jag är inte ute efter att sitta och peka på vem som gjorde rätt och vem som gjorde fel. Det är egentligen oväsentligt, för det utvecklar inte landsbygden en millimeter. Det som kan bidra till någonting är att ministern håller en dörr på glänt i stället för att stänga dörren helt.

Jag vet att företrädare för de här fem olika områdena har kontaktat landsbygdsministern för att tala om nya möjligheter och möjliga förslag. Min fråga är därför: Är statsrådet beredd att lyssna in idéer och förslag på eventuella lösningar?

Anf. 33 MAGNUS OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack för ditt svar, landsbygdsministern!

Du säger att man kan ta lite från landsbygdsprogrammet. Men frågan är om man kan lägga på mer på det programmet – det är faktiskt fulltecknat.

Du säger att det inte är kört för de människor som inte får detta, men när man hör svaret känns det att det är kört. Nu får de inte del av de här pengarna. De kommer inte att kunna utveckla områdena där de bor och verkar.

Landsbygdsministern! Tycker du att det är okej att ändra spelreglerna mitt under pågående arbete? Det är nämligen det man gör.

Jag har talat med företrädare från ett Leaderområde som heter Sommenbygd-Vätterstrand. Beslutet från Jordbruksverket kom för dem som en blixtnöj från klar himmel. De hade inte fått några indikationer på att de var uträknade eftersom kriterierna hade ändrats.

Min fråga är: Vad ska jag hälsa alla invånare i området jag kommer från, alla i Aneby, Boxholm, norra delen av Jönköping, Kinda, Tranås, Ydre och Ödeshög, som alla hade hoppats kunna utveckla sina områden där de lever och verkar?

Jag önskar, precis som interpellanten Helena sa, att landsbygdsministern håller en dörr öppen för att vara konstruktiv och hitta en lösning så att det inte är kört för dessa människor.

Anf. 34 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Jag ska återupprepa mig. För tredje gången: Jag har stor förståelse för hur man känner sig i de områden som inte blev prioriterade.

Jag är själv landsbygdsbo; jag vet precis vad som krävs där. Och en sak ska jag säga er: Så länge jag är statsråd håller jag alltid dörren öppen för svensk landsbygd. Jag stänger inte dörren, som kanske andra har gjort. Jag håller den öppen.

Att den administrativa kapaciteten var ett av kriterierna var välkänt av förra regeringen. Det är klart att man kanske borde diskutera de sakerna och se över dem. Har man ställt upp kriterier som är för tuffa? En sådan diskussion är jag alltid öppen för att ta. Men jag tycker inte att man ska måla upp en så mörk bild som att det inte finns några möjligheter i dag och att de här områdena nu är vita fläckar. För er kanske de är vita fläckar, men för mig är de inte vita fläckar.

Jag kommer att göra allt för hela Sveriges landsbygd. Jag tänker inte lämna någon utanför. Vad finns det för anledning att lämna utanför och börja prata om vita fläckar? Det finns ju hur mycket kraft som helst även i de här områdena. Det finns andra medel som man kan tillföra för att få utvecklingskraft även i de områden som inte kom med i den prioritering som gjordes senast.

Men jag kommer inte att gå in och börja vrida om en myndighet. Försök inte få mig till det! Det kommer jag aldrig att göra. Det är inte ett statsråds uppgift och ska inte vara det.

Anf. 35 HELENA LINDAHL (C):

Fru talman! Till statsrådet vill jag säga att det inte handlar om att man ska vrida om förutsättningarna för en myndighet i efterhand, alltså i morgon. Det handlar om att vara öppen för andra möjligheter, att ta emot den här gruppen av människor. De kanske har andra idéer om hur man skulle kunna lösa det här. Det är det jag pratar om, och det var det jag menade med att hålla en dörr öppen för företrädarna för Leaderområdena som nu blir utan Leaderpengar.

Jag skulle jättegärna vilja be statsrådet att inte ägna så mycket tid åt vad förra regeringen gjorde och vad som var mitt fel och ditt fel. Vi lämnar det bakom oss och tittar framåt. Vad kan vi göra? Faktum är att det här är ett problem. De här fem områdena blir utan lokala utvecklingspengar.

Statsrådet vet mycket väl vad jag pratar om. Det handlar ju om ett underifrånperspektiv. Det är ett unikt arbetssätt som har använts i många år och som är välkänt. Det kommer alltså gräsrötterna till del. Andra typer av strukturfonder gör inte det. Det är därför de här pengarna är så otroligt viktiga.

Ja, det kommer att bli vita områden när det gäller just den här formen av utveckling. Det handlar om 450 000 personer som kommer att beröras i 31 kommuner, tror jag, i åtta olika län.

Jag skulle vilja fråga statsrådet en gång till – jag tyckte inte att statsrådet svarade på min fråga, så jag provar en gång till: Är statsrådet beredd att lyssna in idéer och förslag på eventuella lösningar från företrädarna för de här fem olika Leaderområdena?

Anf. 36 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S):

Fru talman! Ända sedan beslutet togs i Jordbruksverket har jag lyssnat in, Helena. Jag har inte gått med några hörselskydd på mig. Jag lyssnar varje dag. Jag tar emot varje dag. Jag jobbar mycket intensivt med svensk landsbygd i alla dess delar, även i de frågor du tar upp i din interpellation.

I Sverige har ingen socialdemokratisk regering, ingen borgerlig regering, ingen alliansregering haft en sammanhållen landsbygdspolitik. Det har funnits regionalpolitik i olika former och så vidare.

Det är därför den här regeringen tar ett nytt grepp, ett helt nytt grepp som aldrig tidigare har funnits i vårt land. Vi sätter ihop en parlamentarisk kommitté för att ta fram en kraftfull sammanhållen landsbygdspolitik som förhoppningsvis bär över mandatperioder och över minoritetsregeringar. Det finns så mycket som är o gjort på svensk landsbygd, och det måste vi ta på allvar.

I valrörelsen hösten 2014 talade alla partier om svensk landsbygd. Nu är det upp till bevis. Jag bjuder in er. Ska det bli pratklubb eller verkstad? Ni är välkomna att jobba för svensk landsbygd, hela gänget. Vi kör igång ganska snart. Regeringen beslutar snart om kriterierna och börjar utse ledamöter.

Tack för en bra debatt!

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2014/15:580 om jämställdhet

Anf. 37 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Jenny Petersson har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta för att stärka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden och vilken bedömning jag har gjort i fråga om konsekvenserna för kvinnors deltagande på arbetsmarknaden av den oro som ett eventuellt vinstförbud för med sig, inte minst för kvinnliga företagare inom välfärdssektorn.

Först vill jag påpeka att dessa frågor rör politikområden som andra statsråd ansvarar för.

När det gäller åtgärder för att stärka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden avser regeringen att inom kort lägga fram lagförslag om

att reservera ytterligare en månad inom föräldrapenningen för vardera föräldern. Regeringen tog regeringsbeslut om det i går.

Detta kommer sannolikt att leda till en jämnare fördelning av obetalt hem- och omsorgsarbete mellan kvinnor och män. På denna punkt tar mammor i dag ett betydligt större ansvar än pappor, inte minst för omsorgen om barn, vilket försvagar kvinnors ställning på arbetsmarknaden.

Kvinnors längre frånvaroperioder och högre grad av deltidsarbete riskerar i sin tur att forma arbetsgivares förväntningar till kvinnors nackdel.

Sammantaget får detta negativa konsekvenser för deras löneutveckling, karriärmöjligheter och livsinkomster.

Vidare kommer regeringen att lägga fram lagförslag om att avskaffa det kommunala vårdnadsbidraget, som inte har gynnat en jämnare könsfördelning av hem- och omsorgsarbete.

Regeringen har föreslagit att från och med i år höja och permanenta stödet till kommuner som erbjuder omsorg för barn på kvällar, nätter och helger.

Regeringen har även gett centrala myndigheter på området, såsom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen, tydligare jämställdhetsuppdrag.

Incitament till deltagande på arbetsmarknaden påverkas givetvis av arbetsvillkor överlag. Regeringen avser att lämna förslag till förändringar i diskrimineringslagen angående bland annat lönekartläggning.

Regeringen kommer också att beakta eventuella förslag från Delegationen för jämställdhet i arbetslivet, som kommer i slutet av denna månad.

När det gäller min bedömning av konsekvenserna av ett eventuellt vinstförbud i välfärdssektorn för kvinnors arbetsmarknadsdeltagande vill jag betona att det för regeringen är viktigt att fler företag drivs av kvinnor.

Som Vårdföretagarna visade i en rapport förra året är kvinnor inom vård och omsorg klart underrepresenterade som företagsledare i förhållande till den kraftiga majoritet de utgör av de anställda.

Under våren har regeringen beslutat om nya stödförordningar för regionalstöden i syfte att bland annat nå fler kvinnor och branscher med många kvinnor, såsom kultur och hälso- och sjukvård.

Som civilministern och jag själv har framhållit med anledning av liknande interpellationer och frågor de senaste månaderna kan arbetet för ekonomisk jämställdhet och lika förutsättningar i näringslivet emellertid inte begränsas till frågan om kvinnors företagande i skattefinansierade välfärdsverksamheter. Dessa verksamheter är i första hand till för brukarna, av vilka många också är kvinnor.

Vi ska värna valfriheten och mångfalden av aktörer men vill samtidigt säkerställa att offentliga medel används till just den verksamhet de är avsedda för och på ett sådant sätt att de kommer brukarna till godo.

Utredningen om reglering av offentlig finansiering av privat utförda välfärdstjänster beräknas i november 2016 lämna förslag till hur ett sådant system kan utformas.

Anf. 38 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Jag har som sagt frågat statsrådet Åsa Regnér vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att stärka kvinnors deltagande på

arbetslösheten och vad ministern anser om den oro ett eventuellt vinstförbud skapar för många, inte minst för kvinnliga företagare inom välfärdssektorn.

Som statsrådet sa är det även många kvinnor som arbetar inom denna sektor, och många brukare är kvinnor. Det är dock en viktig fråga även för män, så diskussionen handlar inte bara om kvinnor.

I mitt första inlägg ska jag uppehålla mig vid första frågan, alltså vad regeringen gör för att öka kvinnors sysselsättningsgrad och deltagande på arbetsmarknaden.

Jämställdhetspolitikens mål ska ju genomsyra allt, och statsrådet har ansvar för detta mål. För den som inte är insatt kan jag berätta att målet är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina liv.

Det finns fyra delmål. Det första är jämn fördelning av makt och inflytande. Det andra är ekonomisk jämställdhet. Det tredje är jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Det fjärde är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Jag tänkte uppehålla mig vid de två första delmålen. Det är som sagt statsrådets Åsa Regnérs ansvar att detta genomsyrar regeringens arbete.

Låt mig backa bandet lite. Det har gjorts historiska satsningar på jämställdhetsområdet. Kvinnors ställning på arbetsmarknaden stärktes under Alliansens tid vid regeringsmakten. Det är ett arbete som vi i Alliansen fick förtroende att fortsätta med. I vår budget ville vi fortsätta att stärka kvinnors ställning på arbetsmarknaden, bland annat i vårt jobbmål med över 5 miljoner i jobb 2020. Där ingår en ökning av kvinnors sysselsättningsgrad.

Jag hörde inget i svaret om vad regeringen eller statsrådet vill göra för att öka kvinnors sysselsättningsgrad.

Det är mycket fint prat från regeringen på detta område, men när Socialdemokraterna sist satt vid makten gick det åt fel håll. Lönegapet minskade inte. Det gjorde det, om än i små steg, under Alliansens tid. Under Socialdemokraternas sista fyra år vid makten skedde ingen förändring.

I svaret och i regeringens retorik är det fint prat, men jag ser inga konkreta åtgärder för att öka kvinnors sysselsättningsgrad på arbetsmarknaden och skapa fler jobb för kvinnor. Det är snarare tvärtom, vilket min andra fråga berör.

Anf. 39 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Fru talman! Låt mig välkomna Jenny Petersson tillbaka till riksdagen och jämställdhetsdebatten. Jag blir dock lite konfunderad. Har Jenny Petersson inte läst vårt budgetförslag som ni röstade ned i höstas?

Vill man satsa på kvinnor i arbetslivet gör man precis som regeringen gör, och vår jämställdhetsminister kommer säkert att ta upp fler saker. Det handlar om satsningar på bättre arbetsmiljö och på att få fler människor att jobba i välfärdssektorn. Regeringen lade fram satsningar på 2 miljarder, som ni röstade ned.

Många undersköterskor som jag har pratat med säger att de mer än väl hade behövt fler arbetskamrater, både ur ett arbetsmiljöperspektiv och för att orka jobba heltid. Vi har lovat att vi ska komma tillbaka till detta med heltid.

Er regering lade pengar på jämställdheten, Jenny Petersson, men under er tid tog ni bort mycket annat som var bra för kvinnor. Ni tog bort och förändrade regelbundna lönekartläggningar i mindre företag, något som vi vet hade gynnat rättvisa löner för kvinnor.

Ni försämrade pengarna och möjligheterna för att ha en bra välfärd, men ni var duktiga på att tillsätta en mängd utredningar. Det har jag kritiserat många gånger här i kammaren. Utredningarna kommer säkert att vara bra, men vi visste redan mycket om vad som behövde göras. Bristen var att man inte gjorde något.

Att nu komma och säga till en ny tillträd regering, som verkligen har feminism i blodet och framför allt har en agenda för ett jämställt arbetsliv, är att gå lite för långt.

Fru talman! Jag uppmanar både Jenny Petersson och hennes partikamrater att läsa igenom våra förslag som föll men också titta på VÅP:en och den budget som har lagts fram och som ska beslutas om.

Det handlar om att kvinnor både ska kunna få bra arbetsvillkor och, framför allt, vara på arbetsmarknaden på precis samma villkor som män.

Det handlar också om att vi ska ha en bra gemensam välfärd där vi har en barnomsorg av hög kvalitet. Det har man inte satsat på något nämnvärt under de tidigare åtta åren, utan barngrupperna har blivit större. Att orka, kunna och vilja jobba heltid och slippa bli sjuka är en jätteviktig fråga för många kvinnor, och det gäller både dem som jobbar där och mammorna och papporna.

Äldreomsorgen måste också fungera. Det är oerhört viktigt för att veta om man kan vara kvar på jobbet. Vi vet att mer än 100 000 kvinnor lämnar jobbet bara för att de inte litat på den omsorg vi har.

Våra satsningar kommer att öka möjligheterna för kvinnor att jobba mer och få en bättre inkomst och framför allt en bättre arbetsmiljö.

Anf. 40 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Fru talman! Jag tackar Jenny Petersson och Ann-Christin Ahlberg.

Jämställdhet på arbetsmarknaden är verkligen en fråga som engagerar mig mycket. Jag skulle vilja säga att den är grunden både för min feminism och för mitt politiska engagemang över huvud taget.

Att kvinnor och män har möjlighet att försörja sig på samma villkor, fatta beslut om sitt eget liv, inte vara beroende av sin partner eller av staten för sin försörjning eller på annat sätt beroende av någon så att man inte själv kan fatta beslut om sitt liv är grunden för jämställdheten.

Det var självklart för mig att bli socialdemokrat, eftersom Socialdemokraterna har drivit dessa frågor konstant.

De har infört och genomdrivit oerhört viktiga reformer som särbeskattning, socialförsäkringar som utgår från individen och inte familjen, förskolor och maxtaxa i förskolan samt sexuella och reproduktiva rättigheter och hälsa. Dessa är väldigt relevanta i sammanhanget och gör att kvinnor liksom män kan planera sina liv på alla möjliga sätt, till exempel när och om man ska bli förälder, med vem och så vidare.

Jag är väldigt stolt över denna historia, och jag anser att det beslut som vi fattade i går om att vika ytterligare en månad i föräldraförsäkringen är en naturlig följd av den. Man utgår från att kvinnor liksom män ska

förvärvsarbete och dela lika på det obetalda arbetet för att få ett jämställt liv.

Det har vi inte i dag. Under Alliansens tid togs det små steg, som vi hörde nyss här. Jag är glad för de steg som tas, men det har gått oerhört långsamt.

I dag jobbar kvinnor till hälften i privat sektor och till hälften i offentlig, medan män dominerar mest i privat sektor. Kvinnor har alltid jobbat i privat sektor i Sverige. De har jobbat inom handel, restaurangbranschen och fastighetsbranschen. Tyvärr har detta i sig inte lett till minskade löneskillnader eller till att kvinnor fått ett jätteinflytande på chefspositioner.

Det har det heller inte gjort genom att man har öppnat mer för företagande i välfärdssektorn. De allra flesta chefer inom den sektorn är män, trots att det är kvinnor som förvärvsarbetar där. Icke desto mindre är det bra med företagande i den branschen. Det vill vi inte stoppa. Vi är för valfrihet, men vi vill att det ska vara seriösa företag. Vi är för kvalitet och att man använder skattebetalarnas pengar till det som var tänkt.

Vad vi ytterligare vill göra från regeringens sida är att satsa på arbetsmiljöfrågor, investera i barnomsorg på obekvämt arbetstid, bidra till att införa rätt till heltid i kommuner och landsting och öka bemanningen i äldreomsorgen. Vi hörde just om 7 miljarder under resten av mandatperioden.

Om andelen kvinnor i bolagsstyrelser inte uppgår till 40 procent 2016 vill vi lagstifta om kvotering. Vi vill öka båda föräldrarnas uttag i föräldraförsäkringen så att det blir jämnare, och därför fattade vi gårdagens viktiga beslut. Vi vill lägga fram en handlingsplan för jämställda löner, och vi vill att lönekartläggningar ska genomföras varje år.

Detta är några exempel på vad vi vill göra, och jag har flera.

Anf. 41 JENNY PETERSSON (M):

Fru talman! Jag får återkomma i mitt tredje inlägg till fråga nr 2 om vinstförbudet så att vi får ägna mer tid åt kvinnors ställning på arbetsmarknaden, hur vi får fler som jobbar heltid och hur vi får löneskillnaderna att minska.

Mycket har gjorts, men min fråga handlar om framtiden. Jag nämnde lite om Alliansen, för det brukar bli lite pajkastning om att det inte har skett något. Jag tycker att historiska satsningar har gjorts av såväl Folkpartiet som Socialdemokraterna och Alliansen för att stärka kvinnors deltagande på arbetsmarknaden.

Men min fråga handlade om vad som händer framöver. Det är ni som har ansvaret, Åsa Regnér. Du är ansvarig minister för de jämställdhetspolitiska målen. Vad händer framöver?

Vi nämnde lönekartläggningar – absolut! Det får inte finnas några oskäligen eller osakliga löneskillnader i dag. Vad gör ministern för att se till att dessa försvinner? Lönekartläggningar är ett sätt att nå dit, men vad gör man om skillnader ändå finns? Det gör det uppenbarligen – det är vi båda medvetna om.

Ser man över sanktionerna? Ser man över att lönekartläggningar ska ske oftare? När man har gjort en lönekartläggning och ser att det brister måste man ha åtgärder. Det är snarare där insatser måste göras. Vad gör ministern på detta område när det gäller till exempel lönekartläggningar?

Kvinnors ohälsotal är högre än mäns, och fler kvinnor tvingas lämna arbetslivet i förtid på grund av ohälsa. Här behövs förebyggande insatser via Arbetsmiljöverket för att kartlägga skillnaderna mellan kvinnor och män. Det handlar snarare om den typen av insatser, inte om att gömma, dölja eller ta bort bortre gränser.

Jag sa att Socialdemokraternas jämställdhetspolitik inte levererar i praktiken. Under Socialdemokraternas senaste fyra år vid makten minskade andelen kvinnor som arbetar. Vad gör statsrådet för att det inte ska hända igen?

Andelen kvinnor som jobbar heltid minskade också. Vad gör statsrådet för att det inte ska upprepas? Som Ann-Christin Ahlberg och Åsa Regnér talade om har Socialdemokraterna pratat om rätt till heltid ända sedan 2001. Det har inte hänt någonting. Och lönegapet minskade som sagt inte under Socialdemokraternas senaste tolv år vid makten.

Jag har en fråga. Mycket som är bra har absolut gjorts. Men vad gör man för att säkerställa att vi inte ska backa bandet igen? Ni har ju ansvaret och möjligheten att göra förändringar på detta område.

Anf. 42 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S):

Herr talman! Jag måste få tala om att jag är stolt över att vår jämställdhetsminister Åsa Regnér kommer till debatten om den interpellation som Jenny Petersson har ställt till just jämställdhetsministern. Det är nämligen så här: Jag har vid många tillfällen ställt ungefär liknande frågor – inte precis i fråga om innehållet men om kvinnor i arbetslivet – till en före detta jämställdhetsminister. Men hon kom aldrig, oavsett om det var två olika ministrar under ert regeringsinnehav. I dag kommer dock jämställdhetsministern, trots att det inte är enbart hennes ansvarsområde. Det tycker jag att Åsa Regnér ska ha en eloge för, för jag tycker att frågorna hör hemma på båda ställena.

Jag kan hålla med Jenny Petersson om detta med heltider. Utifrån min bakgrund vet jag att vi socialdemokrater har kämpat mycket ihop med de fackliga organisationerna för att lösa detta med heltider. Ska vi inte försöka lösa det lokalt som arbetsgivare, som vi politiker ofta är? Oavsett om man är moderat, Jenny Petersson, eller socialdemokrat har man ett arbetsmiljöansvar. Där har vi nu satt ned foten för att vi genom SKL ska försöka få igenom detta genom kollektivavtal. Det är nog absolut det bästa.

Men återigen: Den viktigaste satsningen för att kvinnor ska kunna få en egen försörjning är att vi har en bra välfärd som kvinnor litar på. Det är vad man verkligen har sett i både ord och handling men också sett när man läser våra budgetförslag, att vi faktiskt satsar pengar på det. Kvinnoforskningen kontra arbetslivet måste bli bättre, och det fortsätter vi att vilja utveckla.

Anf. 43 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Jenny Petersson och Ann-Christin Ahlberg!

Jenny Petersson! Först säger du att vi ska tala om nu, och sedan går du tolv år tillbaka i tiden för att hitta tillräckligt många fel. Jag håller med om att det är viktigt att uppehålla sig vid här och nu, och det finns väldigt mycket att ta tag i.

Jag, som också är ansvarig för äldrefrågorna, blir ganska skakad när jag kommer in och ser att kvinnors andel av pensioner i genomsnitt är bara

drygt 60 procent av mäns pensioner. Det beror naturligtvis på ett ojämnt arbetsliv och ett ojämnt liv.

Det din regering införde och stod för under åtta år var ett vårdnadsbidrag som innebär att staten betalade för att vuxna människor, kvinnor, som dessutom har betydligt högre utbildning än män i genomsnitt, skulle kunna hålla sig borta från arbetsmarknaden under de mest produktiva åren. Det tycker jag säger ganska mycket.

Därför är jag jätteglad över att vi nu har tagit beslut om att vika ytterligare en månad i föräldraförsäkringen.

Jenny Petersson frågar också om lönekartläggning. Jag håller verkligen med om att löneskillnaderna är helt oacceptabla. Man måste göra mycket för att rå på dem. Dessvärre tog ni bort kravet på årlig kartläggning av löner. Det vill vi återinföra, för det är ett effektivt medel för att se löneskillnader. Jag har själv varit chef för organisationer där man gör sådana lönekartläggningar. Det blir väldigt tydligt huruvida man tänker traditionellt eller objektivt om löneskillnader.

Diskrimineringslagen måste man helt enkelt leva upp till, och man ska kunna svara på frågor om man blir granskad i förhållande till den. Vi har en diskrimineringsombudsman som har till uppgift att göra det.

Dessutom har arbetsmarknadsministern gett ett uppdrag till Medlingsinstitutet att titta på lönebildningen ur ett könsperspektiv. Vi har också gett Arbetsförmedlingen i uppdrag att arbeta mot könsuppdelning på arbetsmarknaden. Det var för övrigt något som ni tog bort. Dessutom har BVC och Försäkringskassan fått i uppdrag att informera föräldrar om vad ett mycket ojämnt uttag av föräldraförsäkringen senare kan innebära i termer av ekonomi, så att de åtminstone vet om det. Det var också något som ni inte tyckte var bra.

Vi tror att allt detta tillsammans med samtal med parterna är mycket viktigt. Samtidigt måste vi jobba för att heltid blir norm. Det är viktigt att förskolor och skolor fungerar bra, så att föräldrar känner att de är trygga där barnen är. Vi satsar 2 miljarder på förskola och skolor. Vi satsar under mandatperioden 7 miljarder på äldreomsorg, ett område där många kvinnor förvärvsarbetar. Jag skulle önska att det var flera män. Jag hoppas att vi kan se till att fler män konkurrerar om dessa framtidsjobb, men det är just nu en mycket kvinnodominerad bransch.

Vi vill också försöka ta steg för att begränsa visstidsanställningarna och jobba aktivt med alla de här frågorna samtidigt för att satsa på kvinnors arbetsliv och arbetsmiljö.

Anf. 44 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag har några reflektioner innan jag kommer in på min andra fråga, som inte har behandlats över huvud taget under interpellationsdebatten.

Ann-Christin Ahlberg talade om bra välfärd för kvinnor att lita på och att det är viktigare för jämställdhet. Jag tycker absolut att det är viktigt. Jag har inte nämnt detta att kunna leva på sin lön och stå på sina egna ben. Jag tycker att det är den viktigaste jämställdhetsfrågan, att man oavsett kön tjänar så mycket att man kan stå på egna ben.

Något som inte har lyfts upp tidigare är jobbskatteavdraget. Fler kvinnor har kunnat leva på sin lön tack vare det. Ett vårdbiträde har fått en hel extra månadslön, och det tycker jag är jättebra.

Men åter till här och nu och framåt. Jag går över till sista frågan. Varför vill ni i regeringen och Åsa Regnér försvåra för kvinnors företagande inom välfärden? Den uppgörelse som regeringen har gjort med Vänsterpartiet om att kraftigt begränsa möjligheterna att driva företag inom välfärdssektorn är ett hårt slag mot brukare och de äldres valfrihet och självbestämmande. Det är även ett slag mot enskilda aktörer inom välfärdssektorn, inom den bransch där många kvinnor arbetar men också är chefer. Det är inte heller bra för kvalitetsutvecklingen.

Uppgörelsen slår hårt mot kvinnor som brukare, anställda och chefer.

Anf. 45 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S):

Herr talman! Tack, Jenny Petersson, för interpellationsdebatten och tack, Ann-Christin Ahlberg, för inlägg!

Vi vill inte försvåra för företagande inom den här branschen. Vi vill att det ska vara seriösa företag som finns där. Vi vill ha kvalitet när det över huvud taget gäller de tjänster som utförs i välfärdssektorn för våra gemensamma skattepengar. Vi vill också att man återinvesterar i de här företagen, så att de har bra tjänster att erbjuda dem som har rätt att få dem inom till exempel äldreomsorgen.

Vi är för valfrihet men vill att det ska vara seriöst och att det ska vara ett kvalitetsarbete som görs.

Däremot vill jag återigen påpeka att det inte skulle vara första gången i världshistorien som kvinnor får starta företag eller kan jobba i privat sektor. Det har kvinnor alltid gjort. Hälften av kvinnorna i Sverige jobbar inom privat sektor, till exempel inom handel, enormt konkurrensutsatt – det är själva grejen – eller inom restaurang eller fastighet.

Det har inte lett till vare sig högre löner, bättre arbetstider eller mer inflytande. Det har det inte heller gjort genom detta företagande. Det är bra ändå. Men det har inte lett till en fantastisk jämställdhet, utan dessa frågor handlar om kön och hur kvinnors och mäns liv ser ut, förväntningar på kvinnor och män och värderingar av kvinnors och mäns arbete. Därför måste vi jobba med dessa frågor också.

Det är toppen att kvinnor och män finns i både privat och offentlig sektor. Att kvinnor i större utsträckning startar företag inom privat sektor är mycket bra, men det löser inte automatiskt de problem som vi just har talat om i denna debatt. Det handlar om många fler insatser.

Jag ser fram emot många fler debatter om dessa frågor eftersom de verkligen är avgörande för framtiden.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2014/15:582 om brott mot barn

Anf. 46 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Ellen Juntti har frågat mig vad jag tänker göra för att säkerställa att den lagstadgade tiden på 90 dagar hålls när det gäller ärenden där målsäganden är under 18 år. Hon har också frågat mig om jag anser att det ska införas en sammanhållen tidsfrist för hela rättsprocessen, hur lång den i sådana fall ska vara och när detta kan komma till stånd.

Barn är särskilt utsatta som brottsoffer, och det är angeläget att sådana ärenden hanteras skyndsamt utifrån barnens bästa. Både polis och åklagare har de senaste åren gjort mycket när det gäller hanteringen av brott mot barn. I allt fler regioner och kommuner finns det numera ett utvecklat samarbete där polis och åklagare samverkar med socialtjänst och läkare för att de utsatta barnen inte ska behöva utstå ytterligare påfrestningar, och för att möjliggöra en så snabb utredning som möjligt.

Enligt uppgift från Åklagarmyndigheten är den genomsnittliga handläggningstiden nu kortare än fristen. Även andelen ärenden där fristen hålls har ökat de senaste åren. Detta kan ses som ett tecken på att myndigheternas gemensamma satsning på metodutveckling inom detta område har gett effekt.

I enskilda fall kan det finnas befogad anledning till att fristen inte kan hållas. Bland annat kan handläggningen påverkas av omständigheter som myndigheterna inte råder över, till exempel att personer som ska förhöras är svåra att få tag på. Omfattningen av olika förundersökningar kan också variera kraftigt. Det är viktigt att kraven på skyndsamhet i dessa fall inte får till följd att utredningsåtgärder som behöver vidtas inte kommer till stånd, vilket skulle kunna leda till att kvaliteten på brottsutredningarna försämras.

Däremot får det givetvis inte finnas omotiverade skillnader i handläggningen mellan olika delar av landet. Under 2015 har vi fått en ny polismyndighet. Även Åklagarmyndigheten har genomgått en organisationsförändring under 2014. Ett av syftena med dessa förändringar är att skapa förutsättningar för en mer enhetlig handläggning av ärenden över hela landet.

När det gäller frågan om en sammanhållen tidsfrist för hela rättsprocessen vill jag peka på att en utredare har lämnat förslag på nya regler som syftar till att öka effektiviteten i hanteringen av ärenden med såväl unga misstänkta som unga brottsoffer. Ett av förslagen är att ärenden om brott mot en målsägande som är under 18 år i flertalet fall ska handläggas inom en sådan sammanhållen frist. Enligt förslaget ska fristens längd vara 14 veckor från det att någon är skäligen misstänkt till dess att huvudförhandling i tingsrätt påbörjas. Utredarens förslag har remitterats, och promemorian bereds i Regeringskansliet.

Att förebygga och bekämpa brott mot barn är en högt prioriterad fråga för regeringen, och jag avser att nära följa hur myndigheterna arbetar med att nå tidsfristerna. Jag vill i detta sammanhang också nämna att det för närvarande pågår en utredning som bland annat ska lämna förslag till en lag om inkorporering av barnkonventionen i enlighet med vad regeringen uttalat i regeringsförklaringen.

Anf. 47 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret.

Jag har ställt denna interpellation för att jag tycker att en av de absolut viktigaste frågorna är att vi ska bekämpa brott mot barn.

Under 2014 anmäldes 19 100 misshandelsfall mot barn och 3 150 våldtäkter. Sedan finns det ett mycket stort mörkertal, särskilt när det gäller de mindre barnen mellan noll och sex år. De flesta mindre barn utsätts nämligen för brott i sina hem, vilket är förfärligt.

De barn som utsätts för brott drabbas betydligt oftare än andra barn av misslyckad skolgång, och när de blir äldre drabbas de av arbetslöshet, missbruk, kriminalitet och psykisk ohälsa.

Alliansregeringen gjorde mycket och satsade runt 1 miljard på att bekämpa våld i nära relationer. Dessa pengar användes till utbildning av personal och forskning. Vi skärpte även straffen för brott mot barn. Sedan tillsatte vi en nationell samordnare mot våld i nära relationer.

Vad handlar brott mot barn om? Många vill egentligen inte tänka på vad det är. Men det kan handla om en sjuåring som blir våldtagen gång efter gång i sitt eget hem. Jag vet att det låter hemskt, men vi måste tänka på att detta är fruktansvärt allvarliga saker.

Gör vi allt vi kan för att bekämpa dessa vidrigheter? Nej, det gör vi inte. Då tänker jag på de långa handläggningstiderna. De har visserligen minskat, men de är fortfarande inte tillräckligt bra.

Rädda Barnen har undersökt detta och nyligen lämnat en rapport. Representanter från Rädda Barnen sitter också uppe på läktaren och lyssnar på debatten. De har kommit fram till att det finns mycket stora skillnader. Karlstad klarar sig ganska bra. Där lyckas man hålla tiderna i 83 procent av fallen. Men i Norrköping lyckas man hålla tiderna i bara 48 procent av fallen. Det är alltså alldeles för stora skillnader. Visst kan det ibland vara befogat att det drar ut på tiden, men oftast inte. Och det får inte vara så här stora skillnader.

Man kan undra hur dessa barn mår och vilka effekter det har att handläggningstiderna är så långa. Barnen kan bli påverkade, eftersom dessa småbarn ofta bor hemma. De kan bli skrämde av den misstänkte, som kan vara pappan eller mamman. Den misstänkte kan påverka vittnen, brottsverktyg hinner undanröjas, skador hinner läka och barnen hinner glömma. Det kan alltså få mycket stora följder för förundersökningen.

Jag har gjort många studiebesök hos polisen, socialtjänsten, skolor och Åklagarmyndigheten. I princip överallt säger man att anledningen till att dessa handläggningstider blir så långa är att det finns för få barnförhållare inom polisen.

Det är jättebra att statsrådet och regeringen tycker att detta är ett högt prioriterat område.

Min fråga till statsrådet är: Tänker statsrådet göra någonting för att polisen ska utbilda fler barnförhållare, så att man kan hålla dessa tidsfrister? Och tänker statsrådet göra någonting annat för att minska dessa skillnader i landet?

Anf. 48 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag börjar med att tacka Ellen Juntti för att hon har satt fingret på detta viktiga ämne. Jag tror att alla som är föräldrar tycker att brott mot barn är bland de mest avskyvärda brott som finns. Även andra håller nog med om det.

Straffen höjdes för inte så länge sedan. Men frågan är om de någonsin kommer upp på den nivå där vi vill att de ska ligga. Jag kan fortfarande se att det normalt sett leder till högre straff om man dödar en varg eller lurar staten på pengar än om man misshandlar ett barn.

Att det dessutom tar lång tid att utreda är inte direkt någonting som gör det bättre. Här krävs det att man verkligen prioriterar området ordentligt och att det inte bara är tomma ord att det ska prioriteras. Men visst är det glädjande att höra att det är ett högt prioriterat område.

Jag skulle dock vilja se att man ser över straffen ytterligare. Det är faktiskt fortfarande så att straffen är mycket låga när det gäller brott mot barn i allmänhet och kanske just misshandel och liknande brott i synnerhet.

Min fråga är: Hur ser man på att höja straffen ytterligare? Är det någon framkomlig väg, eller är det någonting som man anser är onödigt?

Anf. 49 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Låt mig börja med att säga att vi alla i denna debatt är överens om att brott mot barn är en av de viktigaste frågorna som vi har

att utreda. Låt mig också säga till Ellen Juntti att jag tycker att det var positivt att den tidigare högerregeringen vidtog åtgärder och att de faktiskt i viss mån har gett effekt. Det kan vi gemensamt vara glada över. Detta vill jag gärna ha sagt.

Det går åt rätt håll. Snittiderna hålls. De långa minskar också. Vi vill ännu längre, men utvecklingen går åt rätt håll. Som jag redogjorde för i mitt tidigare svar bereds ytterligare åtgärder i Regeringskansliet. Vi har ett färdigt utredningsförslag som har remitterats och där vi har ytterligare förslag på hur vi kan gå vidare med nya tidsfrister, precis som Ellen Juntti efterfrågar.

Sedan ställde Ellen och Mikael tre andra frågor. När det gäller barnförhållsledare är jag beredd att titta på frågan. Jag är däremot inte beredd att säga hur många de ska vara bara på basis av vad Ellen Juntti har hört när hon har rest runt på sina, i sig viktiga, studiebesök. Självklart ska vi dock ha tillräckligt många barnförhållsledare för att klara uppgiften, det vill säga utreda brotten och klara tidsfristerna.

Den andra frågan var om jag vill göra någonting aktivt åt att tidsfristerna ser så olika ut i landet. Svaret på det är naturligtvis ja. Det första och viktigaste vi har gjort är att vi har skapat en ny, enhetlig organisation för att få ett enhetligt arbetssätt över landet och bättre möjlighet att jämföra de olika enheternas arbete med varandra. Jag tror att det finns mycket att lära av hur man gör i de delar av landet där det fungerar bäst. Vi ser ganska stora skillnader i hur man har arbetat med den här brottstypen.

Slutligen frågade Mikael Eskilander om jag tror att hårdare straff är en väg framåt. Jag ska säga att straffrätten ligger på justitieminister Morgan Johanssons område, men vi är ju kollektivt ansvariga i regeringen. Jag tror inte att ytterligare skärpta straff är den viktigaste eller bästa åtgärden, utan det som behöver göras är för det första att höja upptäcktsrisken. Det är den enskilt viktigaste frågan.

För det andra ska vi se till att ha högkvalitativa utredningar så att vi får gärningsmännen fällda. Det är prioriteringen för att se till att göra människor och barn tryggare. Det är en väsentligt viktigare åtgärd än att titta på straffsatslängden. Det finns nämligen inget vetenskapligt stöd för att det skulle ha någon påverkan.

Anf. 50 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för svaret. Jag är glad att statsrådet vill titta på antalet barnförhållsledare, för det är ett stort problem. Jag har själv jobbat som barnutredare i Göteborg, och det var oerhört hård press. Det är ett ganska slitigt jobb, så man skulle behöva lite tid att andas mellan de stora, jobbiga förhören. Det är alltså mycket positivt.

Lagföringsprocenten är väldigt låg; den är bara 8 procent när det gäller misshandel av barn mellan noll och sex år. Det är nämligen svårt att bevisa i och med att det sker inom hemmets väggar. Det är lätt att förstå att det blir svårt att bevisa något, för det finns oftast inga vittnen. Därför är det viktigt att förundersökningen går så fort som möjligt. Hinner man inte till exempel fotografera skador och brottsverktyg samt höra vittnen innan de påverkas innebär det nämligen att förundersökningen läggs ned. Det blir inget åtal, och det blir ingen dom.

Vad är det som händer då? Jo, barnet får åka hem igen och bo tillsammans med den som är misstänkt. Då kan övergreppen fortsätta. Som jag sa tidigare vill vi helst inte tänka på vad det är för någonting, men det kan handla om en sjuåring som blir våldtagen gång efter gång efter gång. Det förstår ju vem som helst vad det ger för effekter och svårigheter för ett litet barn.

Den nationella samordnare vi talade om tidigare lämnade sina förslag för ett år sedan. Den sammanhållna tidsfristen, som även statsrådet tog upp, föreslogs. Det är väldigt bra. I dagsläget finns det nämligen tidsfrister fram till åtal, men mellan åtal och att rättegången börjar finns det ingen tidsfrist över huvud taget. Det är egentligen inte riktigt klokt – där har man inte tänkt färdigt. Jag hoppas alltså att det blir en sådan.

Jag träffade bland annat en barnåklagare i Göteborg, och hon sa att det kan dröja upp till ett halvår mellan åtal och rättegång. Man kan till exempel tänka sig en trettonåring som har blivit utsatt för sexuella övergrepp. Hon förstår så pass mycket och väntar på det här. Tänk att vänta i ett halvår, och kanske tre månader innan med undersökningen! Det förstår man ju att det inte är lätt att klara skolan och att hon inte mår psykiskt bra. Ju snabbare utredningar och åtgärder desto bättre, alltså. Då blir det även fler fällande domar, och jag vill verkligen att de som utsätter barn ska få sina straff.

Det som också har tagits upp är vikten av att ha resurser så att man kan höra barnet samma dag som den misstänkte. Barn ska inte skickas hem och bli påverkade hemma så att hela utredningen sedan faller. Detta kan tyvärr oftast inte ske, för polisen har inte de resurserna. När jag jobbade i Göteborg hade vi inte de resurserna. Nu var det fyra fem år sedan, men jag var i Sundsvall och pratade med barnutredare för tre fyra veckor sedan. De sa att de oftast inte har resurser för att kunna göra detta. Det är verkligen dåligt, för då hinner barnet påverkas. Sedan läggs allting ned, och barnet får åka hem – med allt vad det innebär.

Det verkar i alla fall som att statsrådet ändå är positiv till den sammanhållna tidsfristen, och det är jag väldigt nöjd med. Vi ska ju inte hålla på och puckla på varandra här, utan vi har faktiskt ett gemensamt syfte: att det ska bli så bra som möjligt för barn som utsätts för brott.

Den sista frågan är dock om statsrådet är villig att tillföra polisen mer resurser så att de kan hålla förhöret med barnet och den misstänkte samma dag.

Anf. 51 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag tackar statsrådet för ett tydligt svar. Det behöver inte direkt tolkas, utan det är helt glasklart. Man tycker alltså att det är bra med högre straff för att döda en varg än att misshandla ett barn. Jag håller inte med om det, och jag har stor förståelse för dem som tar lagen i egna händer när de upptäcker att deras barn har utsatts för brott. Det är definitivt inget jag vill uppmana till, men med de straff vi tyvärr har i Sverige blir denna typ av åtgärder lätt det man som förälder först tänker på i det fall man upptäcker att ens barn har utsatts för brott.

Tyvärr kan jag se att regeringen alltså inte kommer att ge någon form av hjälp till de här personerna. Allmänhetens syn på rättvisa är nog faktiskt inte att det ska vara värre att döda en varg än att misshandla ett barn. Till exempel kan vi notera att man för våldtäkt mot barn får ungefär fyra års straff i dag, och det förutsätter att barnet har upplevts som ett barn. Är det

ett barn som är 14 år eller så och har upplevts som lite äldre är det möjligt att det inte alls blir något straff; det hade vi ett exempel på för inte alls så länge sedan. Det är alltså sådana saker ni tycker är okej.

Anf. 52 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Vi har nu hört Mikael Eskilandersson hafsa och slafs sig igenom ett helt inlägg. Han säger först att mitt svar inte behöver tolkas, och sedan gör han själv en hårresande tolkning. Det räcker alltså att Mikael Eskilandersson debatterar med sig själv.

Det är 8 procent som leder till fällande dom. 92 procent går fria. Vad spelar det då för roll vilket straff vi har? Det spelar ingen roll. Ska vi skydda barnen måste vi öka upptäcktsrisken, skynda på utredningarna och säkra bevis. Vi måste bli duktigare inom polisväsendet. Jag vet inte hur många gånger jag sa detta i talarstolen tidigare, och ändå låtsas Mikael Eskilandersson som att jag aldrig har sagt det. Det är pinsamt, Mikael. Du måste komma med bättre argument än så. Du har ingen lösning för dessa 92 procent mer än att stå och slaska i talarstolen. Det håller inte, det duger inte och det räcker inte!

När det gäller Ellen Juntti kan jag konstatera att vi i stora drag är överens. Vi ser ett antal behov av att förbättra rättskedjan så att vi kan se till att fler förövare mot barn faktiskt hamnar bakom lås och bom, vilket ju är vårt gemensamma mål. Jag har också besökt barnutredare, bland annat i Uppsala. Jag var väldigt imponerad av deras arbete. Vi är överens om vikten av att snabba på förundersökningar. Inte minst handlar det om barns minne, för om du väntar med att förhöra ett barn är risken betydligt större än med ett vuxet brottsoffer att barnet glömmer eller påverkas.

Barnutredarna har en svår uppgift, och det är viktigt att de har det stöd och de resurser som krävs. Däremot tror jag, i likhet med Ellen Juntti och hennes parti, inte att mer resurser till polisen är lösningen på detta. Vi har ju faktiskt aldrig satsat mer resurser på polisen i Sverige än vi gör i dag, och vi har inte haft så många poliser och polisutredare som vi har i dag på åtminstone 30 år.

Med hjälp av reformen som vi genomförde vid årsskiftet måste vi frigöra mer resurser för barnutredare och för andra poliser för att kunna utreda fler brott, minska brottsligheten och öka tryggheten.

Jag ser fram emot fler interpellationsdebatter av den här typen så att vi kan följa upp att handläggningstiderna fortsätter att sjunka, att arbetet fortsätter att förbättras och att vi får en bättre och mer lika tillämpning över landet. Oavsett vad barn drabbats av för brott ska de kunna känna sig trygga i att deras sak utreds så fort som möjligt.

Anf. 53 ELLEN JUNTTI (M):

Herr talman! Tack, statsrådet för svaret!

Först en liten kommentar när det gäller längre straff. Förebyggande är jätte viktigt, men jag tycker även att man ska ha rejäla straff när man utsatt barn för vidrigheter. Jag har sett filmer som bara fastnar på näthinnan och vill bara inte tro att det finns så hemska människor som gör sådana saker mot barn. Det ena utesluter inte det andra. Jag tycker att man kan göra både och.

Som sagt har jag gjort många studiebesök. All personal som jag träffat på till exempel skolor och i sjukvården vill göra rätt, men de vet inte riktigt

hur. Det kan vara ödesdigra misstag. Ibland kontaktar de den misstänkte så att till exempel pappan blir informerad, och då är förundersökningen redan förstörd.

Det finns ett stort behov av mer kunskap och av att utveckla nya arbetsmetoder.

Den nationella samordnaren har föreslagit ett nationellt kunskapscentrum om våld och övergrepp mot barn. Det gjorde också vi i Alliansen; vi hade det med i vårt alliansmanifest. Jag tror att det skulle vara väldigt bra om personalen inom skola och sjukvård skulle kunna ringa dit och fråga: Hur fasen ska jag göra för att det ska bli så bra som möjligt?

Det behövs verkligen ett sådant centrum. Då är min sista fråga till statsrådet: Tänker statsrådet arbeta för att det kommer att inrättas ett sådant nationellt kunskapscentrum? När skulle det i så fall kunna komma till stånd? Förslagen lämnades ju för ett år sedan.

Anf. 54 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S):

Herr talman! Låt mig för tydlighetens skull säga att vi är överens om att allvarliga brott ska ge stränga straff, både för brottsoffrets skull och för att det ska ha en avskräckande effekt i samhället. Därför är det glädjande att riksdagen har beslutat att vi ska ha stränga straff för allvarlig brottslighet som den här.

När vi nu har stränga straff blir nästa punkt den viktiga, nämligen att se till att vi får några dömda för de där brotten. Då är det ganska pinsamt att vi har så låg uppklaringsgrad som vi har av den här typen av allvarlig brottslighet. Det är där vi måste sätta in resurserna så att siffran 92 procent som inte leder till fällande dom, som Ellen Juntti nämnde, kan höjas. Vi får inte lura oss själva att tro att det är den andra åtgärden som har effekt när den har en väldigt liten eller kanske ingen effekt alls, medan de åtgärder som vi diskuterat i dag, och som Ellen Juntti har föreslagit, kan ha mycket stor effekt.

Jag vill i grunden tacka för en bra debatt.

Frågan om ett nationellt kunskapscentrum, liksom de andra åtgärder som den dåvarande samordnaren föreslog, bereds inom Regeringskansliet. Jag måste därför be att få återkomma till hur vi ser på den frågan. Det är naturligtvis viktigt att vi samlar kunskap nationellt – så mycket kan jag säga. I vilken form det sedan ska ske och hur kunskapen ska spridas vill jag återkomma till.

Herr talman! Jag vill avsluta med att säga att vi i stora stycken haft en bra debatt. Jag är överens med interpellanten om målet. Vi har tagit några viktiga steg på vägen. Nu gäller det att vi fortsätter att ta ytterligare steg så att vi får handläggningstider inom de frister vi har satt upp och sätter upp nya frister.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 55 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Mikael Eskilandersson har frågat mig om jag och regeringen inom kort kommer att agera för att stävja ofoget med oklara delbetalningserbjudanden på fakturor.

Det är en viktig fråga för regeringen att motverka att konsumenter leds till att oöverlagt ta krediter. Samtidigt måste man ha i åtanke att olika krediter – alltifrån större bostadslån till mindre konsumtionslån i form av kreditkortsköp och fakturakrediter – kan öka konsumentens möjligheter att planera och ordna sin ekonomi och att anpassa sin konsumtion över tiden.

Under alla omständigheter är det viktigt att konsumenten kan fatta väl avvägda beslut. För att underlätta för konsumenten finns regler om vilken information som ska lämnas i samband med att krediter erbjuds och om hur marknadsföringen får se ut. Marknadsföringen får inte strida mot god kreditgivningssed eller god marknadsföringssed och får exempelvis inte locka till att ta en kredit.

En marknadsföringsmetod som har blivit allt vanligare är att erbjuda alternativa betalningslösningar på fakturan, till exempel genom att ange ett lägre belopp än det som varan kostar och som innebär ett avtal om avbetalning av resterande belopp.

Konsumentverket, som utövar tillsyn över att marknadsföringslagen följs, har inlett tillsynsärenden mot ett par företag som valt att marknadsföra alternativa betalningslösningar på fakturan. Dessa ärenden är ännu inte avslutade.

För några veckor sedan tillsatte regeringen en utredning som ska föreslå effektiva åtgärder för att åstadkomma en mer ansvarsfull marknad för konsumentkrediter. Utredningen ska bland annat se över om det behövs skärpta informations- och marknadsföringskrav och om det behövs regler om måttfullhet och återhållsamhet. Detta för att begränsa riskerna för att mer utsatta grupper av konsumenter lockas att ansöka om lån. Utredningen ska i första hand föreslå åtgärder riktade mot så kallade snabb lån. Utredaren får, om denne anser det lämpligt, föreslå att åtgärderna även ska gälla andra slags konsumentkrediter.

Regeringen följer noga utvecklingen på området och Konsumentverkets tillsynsärenden avseende den aktuella marknadsföringsmetoden. Jag ser sedan också fram emot att ta del av utredningens förslag.

Regeringen avser att vid behov återkomma i frågan.

Anf. 56 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag börjar med att tacka Per Bolund för svaret.

Detta kanske inte är den mest politiskt laddade fråga jag har ställt, även om det är en viktig fråga utifrån många personers upplevelser.

Detta med delbetalningserbjudande på fakturor är något som är ganska nytt. Det har kommit under de senaste åren. Det har egentligen att göra med att alltmer handel sker via faktura och att företagen som handlar med fakturor då ser ett sätt att tjäna extra på att även erbjuda lån. Dock är det ofta svårt att se skillnad på vad det är som är låneerbjudandet och vad som

är själva köpet som man kommit överens om. Man får en faktura där det kan finnas två belopp. Ibland står det delbetalning på båda beloppen, trots att det ena beloppet är betalning av hela fakturabeloppet medan det andra är någon form av lån med lite oklara regler om vad man egentligen tar på sig.

Jag noterar i svaret att Per Bolund inte riktigt sätter ned foten och säger vad han egentligen tycker om det här. Han säger å ena sidan att det kan öka konsumentens möjligheter att planera och ordna sin ekonomi och å andra sidan att marknadsföringen inte får strida mot god kreditgivningssed eller god marknadsföringssed och exempelvis inte får locka till att ta en kredit.

I detta fall är det väl uppenbart att man lockas att ta en kredit. Man har kommit överens om ett belopp med företaget. När man sedan får fakturan finns det en kredit som man aldrig har diskuterat med företaget.

Jag har pratat med ett företag som har sålt sina fakturor på det här sättet. De är inte jätteförtjusta över att företaget de säljer sina fakturor till lägger in en delbetalning och den typen av saker, men de ansåg sig själva inte kunna göra någonting.

Det finns i dag rätt många regler för vad som ska stå på en faktura. På Skatteverkets hemsida finns en lång rad uppgifter om vad som ska förekomma. Jag tycker att det även borde kunna införas att det inte ska förekomma någon form av uppgifter som är irrelevanta på fakturan, det vill säga erbjudanden och liknande. Den typen av erbjudanden borde i så fall finnas på ett eget blad.

Nu säger Per Bolund i och för sig att regeringen avser att vid behov återkomma i frågan. Det behovet är kanske en tolkningsfråga. Konsumentverket kanske redan innan dess kommer att få ett avgörande där det framkommer att man inte får ha den typen av erbjudanden på fakturor.

Min fråga är: Är det detta Per Bolund avser med att vid behov återkomma i frågan?

Anf. 57 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det blev kanske en misstolkning av svaret. Mitt syfte med att ta upp krediter över huvud taget var att visa på att de fyller en väldigt viktig funktion i vårt samhälle. Låntagande ger stora möjligheter att investera eller köpa väldigt stora och kostnadskrävande saker, till exempel en bostad, och sedan fördela betalningen över tid. Det är viktigt att vi har ett väl fungerande kredit- och lånesystem i vårt samhälle.

Men som jag också var väldigt tydlig med måste det här ske under kontrollerade och ordnade former. Det ska inte ske på ett sådant sätt att man som konsument inte är medveten om vilket beslut man fattar och vilket avtal man går in i. Det måste också såklart ske en trygg och säker kontroll, så att man har kapacitet att betala tillbaka lånet. Det är två väldigt grundläggande faktorer som måste finnas på plats.

Det är ett problem om människor känner sig lurade. Det har jag stor samsyn med interpellanten om. Vi har hört berättelser från människor om att de inte förstod innebörden när de gick med på ett annat belopp på sin faktura. Just därför har också Konsumentverket ett pågående rättsfall där man tittar på om dagens lagstiftning tillåter den här typen av aktiviteter. Är det så att redan dagens lagstiftning är tillräcklig för att den här typen av

försäljningsmetoder inte ska fungera finns det ingen anledning att komma med nya regelverk och nya lagstiftningsförslag, som interpellanten lyfter fram i sin interpellation.

Jag tycker att det är en vettig arbetsmetod att först pröva dagens lagstiftning och se om den är tillräcklig för att man ska kunna få bukt med de problem som finns när det gäller marknadsföring av krediter. Det är rimligt att vi avvaktar och ser vad slutresultatet blir av den prövning som Konsumentverket nu är mitt inne i.

Men det är ganska tydligt i marknadsföringslagen redan i dag att marknadsföring är otillbörlig om den påverkar eller sannolikt påverkar mottagarens förmåga att fatta ett välgrundat beslut. Den form i vilken informationen når oss som låntagare är såklart ganska viktig för att vi ska kunna fatta välgrundade beslut. Jag tycker att det ska bli intressant att följa det fortsatta utfallet av det här rättsfallet.

Sedan har regeringen också sett behov av att vidta andra åtgärder för att minska riskerna för överskuldssättning och de problem som detta medför. Därför har vi nyligen tillsatt en utredning om en mer ansvarsfull marknad för konsumentkrediter. Där ingår ett antal olika moment som utredningen ska titta på, bland annat en civilrättslig sanktionsregel för de fall då det inte görs en bra kreditprövning. Det är ett problem som finns när det gäller nya belopp på fakturan. Ofta görs det inte en korrekt kreditprövning, utan man fyller bara i ett nytt belopp, och sedan kontrolleras det inte om man har kapacitet att betala kostnaden.

Vi tittar till exempel på rättestak som ett sätt att minska riskerna för att ta på sig lån som man inte har möjlighet att betala, och kostnadstak, att den totala kostnaden för ett lån inte får överstiga en viss nivå. Men vi tittar också på skärpta informations- och marknadsföringskrav, just för att vi ska hålla oss ajour med den utveckling som sker på marknaden och kunna se om det behövs ytterligare åtgärder när marknadsföringsmetoderna ändras. Det som interpellanten lyfter fram är ett exempel på detta. Här har marknadsföringsmetoderna ändrats.

Utredningen kommer att jobba under det här året och delar av nästa år. När vi fått förslag från utredningen kan vi se om det kan göras ändringar av regelverket för att mer generellt skärpa informations- och marknadsföringskraven på långivare.

Anf. 58 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Det är glädjande att jag och Per Bolund har en ganska stor samsyn om detta. Jag är också insatt i att det pågår en utredning, eftersom jag sitter i civilutskottet. Vad utredningen kommer fram till får vi väl se. Anledningen till att jag lyfte fram den här enskilda frågan är att det handlar om en så liten detaljändring. Man ska hålla en faktura ren – den ska inte vara någon form av märkligt låneerbjudande. Men jag hoppas på att Konsumentverket kommer att vinna sin strid. Jag vet att de har uppmärksammat det här och att de kommer att göra vad de kan för att få bort den här formen av vilseledande reklam och marknadsföring av lån.

Anf. 59 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det stämmer att det pågår två rättsfall. Det blir en intressant prövning av nuvarande lagstiftning. Vi får därmed se hur långt den räcker mot de marknadsföringsmetoder som kommit fram på

marknaden. Det är så man hela tiden måste arbeta. När det utvecklas nya metoder för marknadsföring får man pröva om de ligger inom eller vid sidan av gällande lagstiftning.

Jag vill säga något om de fall som Konsumentverket nu prövar. I ett fall har kunden valt att betala mot faktura. På fakturan framgår det på en framträdande plats att konsumenten kan välja att betala 50 kronor i stället för hela beloppet. Om konsumenten väljer 50-kronorsalternativet ingår denne ett avtal om kredit. Ofta görs det då inte någon kreditprövning, även om det faktiskt bör eller ska göras enligt lagstiftningen.

I det andra fall som prövas har konsumenten ingått avtal om delbetalning enligt vissa specifika kampanjvillkor som innebär att krediten är räntefri och att det bara är avi- och uppläggningsavgift som tillkommer. När sedan månadsfakturan kommer anges det avtalade delbetalningsbeloppet, men också ett annat snarlikt belopp. Det snarlika beloppet är mer framträdande på fakturan, vilket ökar sannolikheten för att konsumenten väljer fel belopp jämfört med det som man gått med på vid köpet. Och om det alternativa beloppet betalas går krediten automatiskt över till generella villkor där också ränta ska betalas, det vill säga inte desamma som kampanjvillkoren.

Dessa två fall kommer man nu att pröva för att se om de verkligen är förenliga med dagens lagstiftning. Skulle det bli så att Konsumentverket får rätt i de här fallen blir det en ny praxis. I så fall etablerar man en princip för hur marknadsföring ska ske, och den kommer att gälla även för andra företag som agerar på den här marknaden. Då behövs inga nya regelverk för att ändra den praxis som utvecklats.

Nu vet vi inte hur lång tid det kommer att ta innan de här rättsfallen är prövade, men det är rimligt att man åtminstone ger dagens lagstiftning en tid att prövas innan man börjar det långa, omfattande och ganska svåra arbetet med att utforma ny lagstiftning. Skulle det visa sig att Konsumentverket inte får rätt i de här fallen och att dagens lagstiftning inte räcker får vi också bättre underlag för att pröva vad det är som fallerar och vilka delar det är som man bygger sitt fall på för att ha rätt att göra den här typen av marknadsföringsinsatser. Då blir det också lättare att gå vidare i nästa steg och genomföra eventuella förändringar.

Detta är ett fall där Konsumentverket verkligen visar att man är aktiv i sin tillsyn. Man följer hela tiden marknadsutvecklingen och ser om det sker förändringar. Om man tycker att någonting ligger utanför lagens ramar är man också beredd att pröva saken i domstol.

Men det här är en betydligt större fråga. Det handlar om den skuldsättningsproblematik som finns i vårt samhälle. Därför måste vi jobba väldigt brett från regeringens sida. Vi har sagt att vi ska komma tillbaka till riksdagen med en strategi mot överskuldsättning, där marknadsföringsvillkoren och regelverken kring det är en av de problematiker som vi behöver arbeta med.

I strategin kommer det att ingå förebyggande insatser som ska ge kunskap och information, så att man inte hamnar i en skuldproblematik, och stödjande insatser i den direkta handlingen när man till exempel skriver på ett avtal. Men det handlar också om rehabiliterande insatser för människor som redan hamnat i skuld och som exempelvis behöver hjälp att få skuldsanering. Vi jobbar nu aktivt och intensivt på Regeringskansliet med att ta fram en sådan strategi, och vi kommer i närtid tillbaka till

riksdagen med förslag på hur man kan minska de problem med överskuldssättning som finns i vårt samhälle.

Anf. 60 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD):

Herr talman! Jag förstår att man inte går vidare med lagstiftning omgående. Givetvis måste man först kolla om de lagar som finns är tillräckliga. Om de är det finns det självklart ingen anledning att skärpa dem. Men om detta ryms inom den lagstiftning som finns i dag tycker jag att det är oklara villkor. Till stor del handlar det om att lura in kunder i lån genom de erbjudanden som framför allt kommit via fakturor.

Jag ser fram emot att se den strategi mot överskuldssättning som Per Bolund här talar om och då kunna ta ställning till hur den ser ut. Det finns ett stort behov av den, och så har det väl varit under lång tid. Det har diskuterats länge om sms-lån och den biten.

Vår grundinställning när det gäller sms-lån har varit att människor inte ska kunna ta sms-lån för konsumtion. Däremot kan man se enstaka fall där det kan vara bra att kunna ta ett kort lån. Dock är frågan hur man väger det. Människor kanske inte ska kunna ta sms-lån klockan elva eller tolv en fredagskväll eller en lördagskväll. Det är sådant som man kanske kan fundera över. Jag tackar för svaret.

Anf. 61 Statsrådet PER BOLUND (MP):

Herr talman! Det är en angelägen och viktig fråga. Regeringen jobbar hårt med många olika metoder. Vi vet också att våra ansvariga myndigheter arbetar hårt och intensivt med frågan. Vi ser också över möjligheten för Konsumentombudsmannen och Konsumentverket att när det finns tveksamma marknadsföringsmetoder, till exempel kampanjer som pågår, som enligt Konsumentverket strider mot lagen mycket mer aktivt och snabbt kunna gå in och stoppa den typen av marknadsföringsinsatser.

I dag är lagstiftningen utformad på det sättet att man måste ha ett godkännande från den som bedriver marknadsföringen för att man ska kunna stoppa den på en gång. Får man inte ett godkännande måste man gå till domstol för att pröva frågan, och det tar väldigt lång tid. Det kan vara så illa att marknadsföringskampanjen redan är avslutad när domslutet kommer.

Här jobbar vi nu med att skärpa lagstiftningen så att Konsumentombudsmannen omedelbart kan gå in och stoppa en marknadsföringsåtgärd när det är tydligt att den inte stämmer överens med lagstiftningen och de principer som gäller för god sed vid marknadsföring. Det krävs att vi jobbar med ett antal olika insatser. Detta är ett problem som har vuxit fram under tid. Det första snabblåneföretaget etablerades omkring 2006, för drygt åtta år sedan. Sedan har antalet vuxit under de åtta år den förra regeringen satt vid makten, och det är nu en ganska omfattande verksamhet i Sverige.

Det är också tydligt att både den och andra utvecklingar som har skett parallellt med den har lett till att vi har ett växande problem med överskuldssättning. Här behöver vi titta på många olika metoder för att få bukt med det. Det är självklart mest ett bekymmer för dem som drabbas av det. Det påverkar deras ekonomi i grunden och skapar väldigt stora problem

även för anhöriga och familjemedlemmar, till exempel barn, men också för samhället i stort.

Det skapar ett enormt stort tapp. Det är många ekonomiska aktiviteter som inte kommer till stånd för att människor hamnar i skuldsättning. Här behöver vi verkligen jobba med att ta fram en strategi för att minska den utvecklingen och se till att människor inte hamnar i skuldsättning.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Svar på interpellation 2014/15:576 om hbtq-gruppens kulturarv

Anf. 62 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUNKE (MP):

Herr talman! Robert Hannah har frågat mig hur jag och regeringen ställer oss till att inrätta ett museum som enbart verkar för att berätta hbtq-gruppens historia och kulturarv och vidare hur regeringen arbetar generellt för att hbtq-gruppens historia blir representerad.

Till att börja med vill jag säga att jag och regeringen delar Robert Hannahs syn på att det är viktigt att även hbtq-gruppens kulturarv bevaras och berättas om. Kulturarvet ska i ett demokratiskt samhälle representera alla. Att beakta och bekräfta hbtq-perspektivet måste därför vara tydligt integrerat i museernas arbete. Enligt Riksställningens aktuella analys har viktiga framsteg gjorts när det gäller dessa frågor, vilket är glädjande. Att 82 procent av de tillfrågade museerna i analysen arbetar med hbtq-frågan är lovande även om arbetet ännu inte är integrerat i museernas alla verksamhetsområden. Mycket återstår att göra, men det är viktigt att uppmärksamma den positiva utveckling som skett.

Just nu pågår en översyn av den statliga museipolitiken. Utredningen ska lämna sitt betänkande den 15 oktober 2015 och bland annat föreslå nationella mål och vid behov förändrade uppdrag och organisation för de statliga centrala museerna. Regeringen kommer med anledning av betänkandet att återkomma till hur vi ser att museerna bör gripa sig an denna och andra relaterade frågor.

Vår grundläggande utgångspunkt för detta arbete är att kulturarvet är under ständig utveckling och måste definieras på ett sådant sätt att alla kan känna tillhörighet och få ta plats på lika villkor. En kulturarvspolitik som präglas av detta synsätt kommer att leda till att hbtq-personers kulturarv och historia synliggörs. Regeringen har dock i nuläget inga planer på att verka för inrättandet av ett museum som enbart berättar om hbtq-gruppens kulturarv. Detta perspektiv bör vara integrerat i alla museers verksamhet.

Anf. 63 ROBERT HANNAH (FP):

Herr talman och kulturministern! Tyvärr delar jag inte kulturministerns påstående att vi har samma syn i frågan om behovet av ett synliggörande av hbtq-gruppens arv och etablerandet av ett hbtq-museum i Sverige. Vår historia berättas nämligen av dem som definierar den.

I dag finns det inte ett enda museum i Sverige där jag som homosexuell person inte uteslutande påtvingas heteronormer och heterosexuell historia.

Jag tror inte att någon av de skolklasser som i dag sitter på läktaren någonsin har varit på en utställning på ett museum med hbtq-historia. Ärligt talat är dina ord väldigt vackra, kulturministern, men det är inte någonting annat än ord. Dubbelt så mycket moral är dubbelt så bra. Det är bara dubbelmoral i den här frågan.

Ska hbtq-gruppens historia bevaras och synliggöras krävs det helt enkelt ett eget Unstraight Museum där enbart denna grupps historia och nutida utmaningar i Sverige men också i världen, där vi vet vad som händer, berättas. Om en särskild grupps historia osynliggörs finns den inte. Några av de bärande aktörerna i historieberättande är de statliga museerna.

Även om vi har blivit bättre är det ett erkänt faktum att samtliga museer i dag nästan uteslutande har enbart material som innehåller heterosexuell historia. Jag har därför svårt att förstå, kulturministern, när du menar att det ens är möjligt att anlägga ett hbtq-perspektiv på museernas verksamhet och samlingar av den enkla anledningen att det inte går att lägga plåster på en cancerpatient.

Den historia som saknas i museerna finns nämligen inte i samlingarna oavsett var man letar. De har inte de samlingarna och den informationen på museerna. Det går att anlägga ett perspektiv, och det går att hålla kurser, kulturministern. Men då kommer ändå inte samlingarna magiskt att uppenbara sig i museerna. Finns de inte i museerna kan man inte heller plocka fram dem.

De berättelser som finns och som behöver dokumenteras är oftast muntliga, och de försvinner mycket snabbt eftersom bärarna åldras och dör. Historia som dör och som har gått bort med människorna kan inte heller magiskt återupstå med hjälp av nya perspektiv, en utställning eller en prideparad.

Den största samlingen som finns av fysisk hbtq-historia finns i form av dokument, fotografier, brev och liknande i RFSL:s egna arkiv. RFSL har inte möjligheten att dokumentera eller att ta fram informationen på ett vettigt sätt. De har inte de resurserna.

Samlingen som finns hos RFSL i dag, som är den enda som vi har att tillgå, bevaras inte på rätt sätt. Den håller inte den standard som International Council of Museums har satt upp med riktlinjer och kriterier. Därmed hotas den också och riskerar att gå om intet eftersom den inte bevaras på rätt sätt.

Det som finns bevaras inte ens på rätt sätt, och det som finns muntligt kommer att gå ur historien. Inget museum har i dag ett övergripande ansvar att dokumentera de berättelser som i nuläget försvinner. Majoriteten av museerna saknar också resurser och kompetens att genomföra en sådan inriktad dokumentation. Det erkänner och säger de själva.

I stället är det The Unstraight Museum som tar hand om och gör deras jobb. I princip alla de utställningar som det talas om i Riksställningar har genomförts i samarbete med The Unstraight Museum. De har gjort jobbet, och nu säger Riksställningar och kulturministern: Vi har lyckats så väl. Men det beror ju på att The Unstraight Museum har gjort jobbet.

Herr talman! Jag har några frågor till kulturministern. Om inte ett specialiserat museum ges stöd för att göra detta – vem ska då ta huvudansvaret? Min andra fråga är: Förtjänar inte Sveriges hbtq-personer ett eget museum med deras egen historia?

Anf. 64 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Jag tackar, Robert Hannah, för ditt engagemang och din kompetens i dessa frågor.

Jag ser fram emot att göra dig förvånad när det gäller vad man kan göra med befintliga strukturer om man vill, om man vågar och om man tror på frågor om alla människors lika värde och rättigheter att inte osynliggöras. Om man tror på det, vågar göra politik av det och också vågar styra sina verksamheter utifrån det kan man göra mycket.

Sverige har fantastiska museer, och vi har en fantastisk infrastruktur för våra museer och för vårt kulturarv i stort. Jag har varit tydlig ända från dag ett med att kulturarvet är en av de frågor som jag kommer att prioritera under mandatperioden.

Den pågående Museiutredningen kommer att vara ett viktigt verktyg just när det gäller museifrågorna för att se vilken utvecklingspotential som finns och hur vi ska ta detta vidare. Jag vill tro att det går att göra väldigt mycket i de befintliga museerna. Där finns oerhört stora samlingar med kulturarv, varav mycket är hbtq-kulturarv som har osynliggjorts för att det inte har lyfts fram. Precis som Robert Hannah säger kan det säkerligen bero på bristande kompetens. Men jag tror mest och framför allt att det beror på bristande styrning och bristande kraft i politiken.

Den förra regeringen gjorde en hel del när det gäller att synliggöra hbtq-personer, men framför allt för att lyfta hbtq-perspektivet inom politiken. Erik Ullenhag, den tidigare integrationsministern, arbetade fram en strategi som regeringen antog. Den har nuvarande regering valt att förstärka genom att ge ett antal myndigheter permanent uppdrag. Det är inte direkt kopplat till kulturarvet, men det visar på ambitionen som regeringen och jag har när det gäller hbtq-frågorna.

Vi har också, som interpellanten sa, tagit del av Riksutställningars rapport. Jag är väl medveten om vilka underlag som fanns och var kunskaperna fanns i denna. Men tillsammans med rapporten och Museiutredningen har vi det underlag vi behöver för att framöver kunna göra skillnad i de strukturer som finns.

Vi har nu dessa underlag, skriver fram frågorna och mer eller mindre tvingar vårt kulturarv, alltså museerna, att arbeta med frågorna. Möjligen kan det därefter fortsatt vara så att vi osynliggör och att vi saknar hbtq-perspektiv, hbtq-kulturarv och hbtq-historia. Men museer jobbar ju ofta med berättelser och med det talande. Det ska finnas sådan kompetens, och annars får man se till att tillsätta sådan. Men om vi efter att vi har prövat och gjort allt detta ändå ser att det inte räcker till får man återigen utreda och ta frågan vidare när det gäller om det behövs ett särskilt hbtq-museum.

Jag känner dock i dag att det vore att begränsa frågan. Jag tror att det skulle vara att sätta för snäva ramar för vad som är ett hbtq-perspektiv och vad som är hbtq-historia och hbtq-kulturarv.

Anf. 65 ROBERT HANNAH (FP):

Herr talman! Sverige legaliserade samkönade sexuella aktiviteter först 1944, och homosexualitet förlorade sin sjukdomsstämpel 1979. Jag vill inte ens gå in på hur transsexuella personer har behandlats i det här landet genom historien och fortfarande behandlas i dag.

Svenska museer har alltså haft 71 år på sig att inkludera hbtq-personer i sina samlingar. Statliga museer har redan i dag och har under många års tid haft uppdrag som inkluderar jämställdhetsperspektiv, vilket då också rimligen borde inkludera hbtq-personer.

Jag välkomnar kulturministerns satsning på att göra det ännu tydligare för museerna att de ska ta med detta perspektiv i sitt arbete, men jag är rädd att det enbart kommer att bli någon typ av prideparadsevenemang eller någon typ av utställning någon gång per år då man plockar fram något längst bak i lådan – eller så ringer man The Unstraight Museum.

The Unstraight Museum gör det här jobbet för många museer redan i dag. Jag tycker att det är konstigt att de inte får den kredd som de förtjänar. Därför vill jag fråga kulturministern om hon är villig att träffa The Unstraight Museum och höra vilket arbete de gör för hbtq-personers kulturarv och vilka insatser de gör för alla Sveriges museer. De har till och med vunnit årets museipris i Sverige på grund av just detta arbete. Om man ändå ska genomföra detta arbete är det viktigt att träffa den organisation som gör jobbet åt de museer som inte gör det.

Den inkludering som vi talar om har fortfarande inte skett i dag. Det är orimligt att tro att Sveriges museer, som har varit kärnan i problemet och inte har gjort sitt jobb på 71 års tid, inom överskådlig tid helt plötsligt ska vara lösningen. Jag har svårt att se kopplingen att problemet ska vara lösningen.

I den utredning som kulturministern hänvisar till nämns en mängd museers engagemang. Men The Unstraight Museum har sedan 2008, då det bildades, varit initiativtagare till de flesta av dessa projekt. De har legat i framkant i Sverige när det gäller insamling, utveckling och internationella samarbeten. När jag har träffat The Unstraight Museum har de varit oroliga med anledning av att RFSL:s arkiv inte håller de mått som International Council of Museums har satt riktlinjerna för. Det som finns riskerar att gå om intet. Någon organisation eller någon myndighet måste få ansvaret att se till att detta skyddas.

I mina ögon har The Unstraight Museum varit den viktigaste aktören i den positiva utveckling som kulturministern nämner. De viktiga framsteg som Riksutställningar pekar på är också The Unstraight Museums arbete i grunden. Jag tycker att de förtjänar ett erkännande. Jag tror inte att det är så att ett hbtq-museum inte behövs generellt sett.

Jag fick en bok en gång av Tasso Stafilidis, före detta vänsterpartiledamot här, under den tid då han var ledare för hbtq-gruppen i riksdagen. Om jag skulle läsa upp för kulturministern hur människor som stod på den plats där jag nu står och den plats där kulturministern nu står har benämnt och talat om hbtq-personer skulle man kunna tro att det tillhörde forntiden. Men det var i relativ nutid.

Jag tror att vi behöver en inställning där man ser att denna grupps kulturarv måste belysas och prioriteras. Det görs inte förrän en särskild organisation får ett särskilt uppdrag att vara ansvarig för insamlingen. Allas ansvar blir oftast ingens ansvar. Det är jätteviktigt att man pekar ut en särskild organisation. De har kompetensen, de kan dokumentera, de kan bevara historien och de kan göra jobbet om de får erkännandet och stödet. I dag görs detta av frivilliga som tar sin egen fritid till detta.

Jag tror personligen att det krävs ett museum, men jag tycker ändå att det är bra att kulturministern inte stänger dörren på det sätt som hon gjorde i det första svar jag fick från henne.

Anf. 66 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Robert Hannah lyfter fram att det behövs en särskild organisation med ett särskilt ansvar. Det finns en sådan. Det är Sveriges regering. Och det finns en särskild person i denna regering, och det är kultur- och demokratiministern.

Interpellanten lyfter också fram att Sveriges museer inte har levt upp till uppdraget på 71 år trots att man i deras instruktioner kan läsa att de bör inkludera också hbtq-kulturarvet och hbtq-personers historia.

Det är att skjuta pianisten. Museerna arbetar ju utifrån instruktioner. Svenskt kulturarv behöver med andra ord modiga regeringar som vill någonting och som tror på alla människors lika värde. Jag blir lika upprörd och ledsen som interpellanten när jag läser vad som sägs och vad som står om olika människor i texter från vårt land, från vår historia och från denna sal. Det återstår mycket arbete.

Senast i dag kunde vi på Sveriges Radios *Kulturnytt* höra ett reportage om stereotyper på svenska museer. Forskaren Annika Bünz säger där att det är samma berättelser som berättas om och om igen, utan att man egentligen problematiserar och diskuterar. Detta är ett faktum, och det är inte första gången vi hör sådant. Det är allmänt känt att vi är bra på att reproducera bilder av oss själva. De blir också en sanning för dem som kommer efter oss. Det behövs alltså en förändring.

Sedan åtta månader tillbaka har vi en ny regering. Och det är första gången som det finns en kultur- och demokratiminister. Och jag vill tala med stora ord och ha hög moral. Och jag vill, återigen, slå interpellanten med häpnad när vi gör verklighet av den politik som vi vill föra, utifrån de underlag som är på väg in till departementet.

Den 22 juni ska jag ha ett möte med The Unstraight Museum. Jag har tagit del av deras arbete sedan tidigare. Det är ett fantastiskt arbete. Och jag är mycket väl medveten om att vi är beroende av deras kunskaper och verksamhet.

Det som interpellanten lyfter fram angående RFSL:s arkiv oroar mig. Jag tar det med mig tillbaka till departementet direkt, för att fråga hur vi ser på det och om RFSL har kommit in med någon skrivelse om sina material. Det vore en stor förlust för vårt land om det förstördes eller på olika sätt gick om intet.

Anf. 67 ROBERT HANNAH (FP):

Herr talman! Jag vill rikta ett stort tack till kulturministern. Hon har en positiv inställning i frågan. Jag tror också att kulturministern vill det bästa i fråga om det här. Men det är inte Sveriges regering eller kulturministern själv som har utbildningen eller kompetensen för att gå in i RFSL:s arkiv och sortera och se till att arkiven ser bra ut. Det är inte kulturministern själv som kan gå in på museerna och se till att de har rätt utställningar eller tar fram rätt material.

Det är dessutom på det sättet, kulturministern, att materialet inte finns på de museer som kulturministern vill ge ansvaret för arbetet. Och de har inte gjort sitt jobb under 71 års tid.

Det är dock bra och viktigt att kulturministern vill träffa The Unstraight Museum. Jag har träffat dem och blev häpen över och imponerad av deras arbete. Jag hade inte stått här i dag, på en fredagseftermiddag när jag hellre hade varit Göteborg, om jag inte tyckte att deras jobb var fantastiskt.

Sverige vill vara ett av världens bästa hbt-länder. Men det finns en stark avsaknad av hbtq-museer i världen. Senast i veckan outade Kenyas största tidning hbtq-personer, bara på grund av deras sexualitet, på framsidan så att de ska jagas. Isis slänger ned hbtq-personer från toppen av byggnader. Behandlingen av hbtq-personer i Sverige har kanske blivit bättre – den kan bli mycket bättre här också – men det tål att berättas hur hbtq-personer behandlas runt om i världen.

Det kan vara viktigt att vi i Sverige är ledande i den utvecklingen. Vi har ju ett museum som berättar om inte bara svensk hbtq-historia utan också om nutidshistoria och hur situationen ser ut i världen.

Jag ser fram emot att komma tillbaka till den här stolen i framtiden och diskutera de här frågorna, för att se hur det utvecklats sig.

Anf. 68 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH
KUHNIKE (MP):

Herr talman! Tack, Robert Hannah! Jag ser verkligen fram emot att möta Robert Hannah i dessa stolar igen och då stå till svars för vad jag har gjort, utifrån de ambitioner som regeringen har.

Det är oerhört viktiga frågor, i vårt land – men här återstår också mycket att göra, inte minst när det gäller exempelvis transpersoners rättigheter och möjligheter till liv – men också i Europa och världen. Jag och regeringen vill hålla fanan för alla människors lika värde högt även i fortsättningen. Vi vill främja mångfald och öppenhet. Och hbtq-personers kulturvärld är en väldigt viktig del av det arbetet.

Jag ser fram emot mötet den 22 juni med The Unstraight Museum.

Jag ska föra frågan om RFSL:s arkiv vidare för att se av vem eller hur det tas om hand och vad man kan göra för det.

Rapporten om museipolitiken, översynen, kommer i oktober. De första stegen bör hinna tas under nästkommande år och visa att jag inte bara står här och pratar. Jag vill också föra politik som gör skillnad.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 13 Bordläggning

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2014/15:118 Några ändringar i radio- och tv-lagen

2014/15:121 Fortsatt giltighet av lagen om vissa register för forskning om vad arv och miljö betyder för människors hälsa

2014/15:122 Nya steg för en effektivare plan- och bygglag och ökad rättssäkerhet för verksamhetsutövare vid omgivningsbuller

§ 14 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 28 maj

2014/15:657 Regeringens arbete mot islamistisk extremism

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

**2014/15:658 Inlåsnings effekter och passivitet inom
aktivitetsersättningen**

av *Lotta Finstorp* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:659 Företagens bekostande av sjukförsäkringen

av *Lotta Finstorp* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 28 maj

2014/15:585 Forskningsanslagen till Högskolan Dalarna

av *Hans Unander* (S)

till statsrådet Helene Hellmark Knutsson (S)

2014/15:586 Fiskodling i recirkulationsanläggningar

av *Lena Asplund* (M)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:587 Regeringens arbetslöshetsmål

av *Aron Modig* (KD)

till arbetsmarknadsminister Ylva Johansson (S)

§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.14.

Förhandlingarna leddes
av tredje vice talmannen från sammanträdets början till och med § 9
anf. 41 (delvis) och
av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
.....	1
§ 2 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
.....	1
§ 3 Ärende för hänvisning till utskott	6
.....	6
§ 4 Svar på interpellation 2014/15:583	7
.....	7
§ 5 Svar på interpellation 2014/15:541 om framtiden för svensk handel med sälprodukter	7
Anf. 1 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	7
Anf. 2 ÅSA COENRAADS (M).....	8
Anf. 3 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	8
Anf. 4 ÅSA COENRAADS (M).....	9
Anf. 5 ULF BERG (M).....	9
Anf. 6 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	10
Anf. 7 ÅSA COENRAADS (M).....	10
Anf. 8 ULF BERG (M).....	11
Anf. 9 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	11
§ 6 Svar på interpellation 2014/15:559 om svenska mjölkproducenters konkurrenskraft	11
Anf. 10 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	11
Anf. 11 ULF BERG (M).....	13
Anf. 12 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	14
Anf. 13 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	14
Anf. 14 ULF BERG (M).....	15
Anf. 15 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	16
Anf. 16 ISAK FROM (S).....	16
Anf. 17 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	17
Anf. 18 ULF BERG (M).....	18
Anf. 19 ISAK FROM (S).....	18
Anf. 20 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	19
§ 7 Svar på interpellation 2014/15:586 om kustnära företag	19
.....	19
Anf. 21 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	19
Anf. 22 ÅSA COENRAADS (M).....	20
Anf. 23 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	21
Anf. 24 ÅSA COENRAADS (M).....	21
Anf. 25 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	22
Anf. 26 ÅSA COENRAADS (M).....	22
Anf. 27 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	23
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:590 om prioritering av utvecklingsstrategier	23
Anf. 28 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	23
Anf. 29 HELENA LINDAHL (C).....	25
Anf. 30 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	26
Anf. 31 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	26

Anf. 32 HELENA LINDAHL (C).....	26
Anf. 33 MAGNUS OSCARSSON (KD).....	27
Anf. 34 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	28
Anf. 35 HELENA LINDAHL (C).....	28
Anf. 36 Statsrådet SVEN-ERIK BUCHT (S).....	29
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:580 om jämställdhet	
.....	29
Anf. 37 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	29
Anf. 38 JENNY PETERSSON (M).....	30
Anf. 39 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S).....	31
Anf. 40 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	32
Anf. 41 JENNY PETERSSON (M).....	33
Anf. 42 ANN-CHRISTIN AHLBERG (S).....	34
Anf. 43 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	34
Anf. 44 JENNY PETERSSON (M).....	35
Anf. 45 Statsrådet ÅSA REGNÉR (S).....	35
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:582 om brott mot barn	
.....	36
Anf. 46 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	36
Anf. 47 ELLEN JUNTTI (M).....	37
Anf. 48 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	38
Anf. 49 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	38
Anf. 50 ELLEN JUNTTI (M).....	39
Anf. 51 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	40
Anf. 52 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	41
Anf. 53 ELLEN JUNTTI (M).....	41
Anf. 54 Statsrådet ANDERS YGEMAN (S).....	42
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:574 om marknadsföring av lån och delbetalning på upprättad faktura.....	42
Anf. 55 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	42
Anf. 56 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	43
Anf. 57 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	44
Anf. 58 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	45
Anf. 59 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	45
Anf. 60 MIKAEL ESKILANDERSSON (SD).....	46
Anf. 61 Statsrådet PER BOLUND (MP).....	47
§ 12 Svar på interpellation 2014/15:576 om hbtq-gruppens kulturarv.....	48
Anf. 62 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	48
Anf. 63 ROBERT HANNAH (FP).....	48
Anf. 64 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	49
Anf. 65 ROBERT HANNAH (FP).....	50
Anf. 66 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	51
Anf. 67 ROBERT HANNAH (FP).....	52
Anf. 68 Kultur- och demokratiminister ALICE BAH KUHNKE (MP).....	53

§ 13 Bordläggning	53
§ 14 Anmälan om interpellationer	53
§ 15 Anmälan om frågor för skriftliga svar	54
§ 16 Kammaren åtskildes kl. 12.14.	54

Tryck: Elanders, Vällingby 2015